Azg
Ազգ
3 ՅՈՒԼԻՍ 1996, ՇԱԲԱԹ, # 128 (1126)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Իրանը ներողություն եւ հաստատում է ակնկալում Թուրքիայից

Եթե ոչ՝ դիմելու է միջազգային դատարան

ԹԵՀՐԱՆ, 2 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. Դի-վանագիտական բախում է հասունանում Իրանի եւ Թուրքիայի միջեւ. Անկարայի հասցեին ուղղված Թեհրանի այն մեղադրանքների հետեւանքով, որ անցած շաբաթ ռազմական Թուրքիայի ռադիոլոկատորներ երբեմն-երբեմն թափանցել են Իրանի տարածք. Իրանական լրատվամիջոցներ է «Արաբ» բերդ՝ վիրավորիչ լսելի «ուղերձներ». Իրանի արտգործնախարարությունը առաջարկ է չընդունել Թուրքիայի նոր դեսպանի հավատարմագրերը, քանի դեռ վերջինս կառավարությունը ողջունագրում ներողություն չի խնդրել, չի հաստատել մարդկանց զոհվելու եւ ոչնչացած ինքնաթիռի վնասի դիմաց եւ նմանատիպ գործողություններ չկրկնվելու երաշխիքներ չի տվել:

Հրամանատարների հանձնաժողովի երեքշաբթի օրը Իրանի հայտարարել է, որ կդիմի միջազգային դատարան, եթե Անկարան չասնվճարի Իրանական տարածքի ոտնձգումը:

ԵՐԵՎԱՆ

Քոնսահարվածի փորձ ՀՈՒԿ վարչության եւ գրասենյակի դեմ

Երեկ երեկոյան, այն բանից հետո, երբ ոստիկան ոստիկանական լրատվության միջոցներով «Լրաբեր» հեռուստաձայնագիր եւ «Արմենպրես» գործակալություն, տարածվում էր Հայաստանի Ռազմական ազգային կուսակցության շարքերից հեռացված եւ հեռացած մի խումբ անձերի եւ ՀՈՒԿ նախկին Հանրապետական վարչության մի քանի անդամների տրամադրած հայտարարությունը, մի խումբ անձինք, մասնավորապես ՀՈՒԿ շարքերից շուրջ 1 տարի առաջ հեռացված Ռաֆիկ Պետրոսյանը, Լեւոն Բաբայանը եւ Սեյս Մահակյանը, ինչպես նաեւ նախկին վարչության փոխատենապետ Կարեն Կոսանդյանն ու ՀՈՒԿ գրասենյակի վարիչ Վայագան Գալստյանը, աղօրինաբար մուտք են գործում ՀՈՒԿ Հանրապետական վարչության գրասենյակ եւ գրավում այն, իրենց հայտարարելով կուսակցության «համադրող խորհուրդ», որին, իբր, կուսակցության մի շարք ակումբներ լիազորություն են տվել «մինչեւ հանրապետական ոստգամավորական ժողովի գումարումը տնօրինելու կուսակցության գույքը, ֆինանսական միջոցները, գրասենյակները, կնիքը եւ արխիվը»:

Արժե նշել, որ հակաօրինական եւ հակասահմանադրական այս արարքը իրականացվում է այն ոստին, երբ ՀՈՒԿ Հանրապետական վարչությունը ոստրաստվում էր ՀՈՒԿ հանրապետական ոստգամավորական ժողովը (համագումար) գումարել, որպեսզի համար ՀՅ նախագահական ընտրություններում կուսակցության դիրքորոշումը: Հետեւաբար, «կուսակցական օրինականություն» անունով գործող խումբը, այսպիսով, փորձում է խանգարել այն եւ իր կամքը թելադրել, ոտնահարելով նաեւ ՀՅ Սահմանադրության օրենքները:

Այս կապակցությամբ ՀՈՒԿ Հանրապետական վարչության դիվանից հայտնեցին, որ ՀՈՒԿ Հանրապետական վարչությունը, ելնելով կուսակցության կանոնադրության դրույթներից, իրեն է վերապահում ձեռք առնել օրինական ու կանոնադրական բոլոր միջոցները կուսակցության ներսում կարգ ու կանոնը վերահաստատելու գործում եւ իրավասու մարմիններին կոչ է անում հարգել օրենքի տառն ու ոգին, իսկ զանգվածային լրատվության միջոցներին՝ չաջակցել սադրիչներին:

Այսօր կիրապարակվի ՀՈՒԿ Հանրապետական վարչության ոստասնական հայտարարությունը:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

«Վերջինը նա է ծիծաղում, ով առաջինն է կրակում»

Ասաց գեներալ Լեբեդը եւ լայն լիազորություններ պահանջեց

ՊՐԵՍՆՈՒԼ ԼՈՒՍ-ՏԵՐՏՈՒՆ. «Շուտով Ռուսաստանում խոսացված այլազգային եւ անձնագրային ռեժիմ կանոնակարգի մերձավոր եւ հեռավոր արտասահմանի բնակիչների համար», Մոսկվայում անցկացված մամլո ասուլիսի ժամանակ հայտարարեց Ալեքսանդր Լեբեդը: Դա չի նշանակում «երկաթյա վարագույրի» վերականգնում: Նոր օրենքները, նրա խոսքերով, նպաստակ ունեն դյուրացնելու Ռուսաստանի բանակը: Այդ մասին մանրամասնություններ նոր օրենքների մասին նա չասաց: Չասաց նաեւ, թե երբվանից են դրանք մտնելու ուժի մեջ: Նա առաջարկեց արտասահմանյան երկրներ դասակարգել ըստ Ռուսաստանի հանդեպ ունեցած նրանց բարեկամական վերաբերմունքի: Առաջին հերթին լուծում դյուրացնող գլխավոր խնդիրների թվում գեներալ Լեբեդը նշեց հանցագործությունների եւ կոռուպցիայի դեմ դայքարի խնդիրը: Այդ հարցում Լեբեդը վճռականորեն է տրամադրված. «Վերջինը նա է ծիծաղում, ով առաջինն է կրակում: Ես

բոլորին կրանքի եմ կոչում: Ով ինքնաձայնելի զոր կունենա իրավասության եւ ուժային կառույցների հետ», ասաց գեներալը: Նա հայտնեց, որ սկզբից համոզված, իսկ հետ ոչ ստիպելու գործընթացներ կլինեն: «Համակարգը կարող է բերվում», ապառնաց նա եւ հայտնեց, որ ունակ է լուծել երկրի անվտանգության խնդիրները բոլոր իր դրսեւորումներով: Եվ հենց դրա համար նրան լրացուցիչ լիազորություններ են անհրաժեշտ: Խոսելով բանակի հիմնախնդիրների մասին ՌԴ ԱԽ-ի քարտուղարը նշեց, որ մասնի է առանձնակի ուշադրության դարձնել դահիճս ստեղծված գլխնդասության ների սոցիալական ապահովագրության, զինված ուժերին չվնասելու, ազգամարդասիրական համարի ին օժանդակելու հարցերին: որպեսզի Ռուսաստանը վերականգնի իր դիրքերը գենի համաշխարհային տակայում: Նա առաջարկեց նաեւ չդանել ոչնչես այն զինվորներ, որոնք անձնակազմով լրիվ համալրված չեն, այլ վերածել դրանք դահեսի հենակետերի:

ՖՐԱՆՍԻԱՅԻ

Ֆրանսիայի նոր դեսպանը Երեւան կժամանի հուլիսի 12-ին

Ինչպես արդեն հաղորդել ենք, Հայաստանի Հանրապետությունում Ֆրանսիայի Հանրապետության նոր արտակարգ ու լիազոր դեսպան է նշանակվել Միշել Լեգրան: Դիվանագետի կենսագրական էվյալները մեզ տրամադրեցին Հայաստանի արտգործնախարարության մամուլի ծառայությունում:

Միշել Լեգրան ծնվել է 1946 թվականի մարտի 14-ին: Ավարտել է առեւելյան լեզուների ու քաղաքակրթությունների Ֆրանսիայի ազգային հաստատությունը, տիրապետում է առաբերեն եւ չինարեն լեզուներին:

Դիվանագիտական գործունեությունը սկսել է 1975 թվականին, երբ նշանակվել է Չինաստանի ժողովրդական Հանրապետությունում Ֆրանսիայի դեսպանության երկրորդ քարտուղար: 1978-81 թթ. եղել է Հոնգքոնգում Ֆրանսիական դեսպանության երկրորդ քարտուղար, այնուհետեւ երեք տարի աշխատել է Ֆրանսիայի արտգործնախարարության կենտրոնական ապարատում: 1984-88 թթ. Հոնկոնգում Ֆրանսիայի գլխավոր հյուպատոսության մշակութային հարցերով կցորդ: 1988 թ. Մ. Լեգրան նշանակվում է Խ. Միությունում Ֆրանսիայի դեսպանության խորհրդական՝ մշակույթի, գիտության ու համագործակցության գծով: Մոսկվայում աշխատել է մինչեւ 1991 թվականը, երբ նշանակում է տարածել իրեն Ֆրանսիայի գլխավոր հյուպատոս Սիդնեյում (Ավստրալիա): 1994 թվականից սկսած Մ. Լեգրան տնտեսական համագործակցության ու զարգացման կազմակերպությունում Ֆրանսիայի մշտական ներկայացուցչի տեղակալն է (այդ միջազգային կազմակերպության նստավայրը գտնվում է Փարիզում):

Ունի խորհրդականի դիվանագիտական կարգ:

Միշել Լեգրային երեւանում սպասում են հուլիսի 12-ին, նշեցին ՀՀ արտգործնախարարությունում:

ՏԵՍՊՈՒՆ ԼԵՎՈՆՅԱՆ

Ըստ կանխատեսումների՝ կիսաղքի նախագահի ելցինը, բայց ...

Ռուսաստանի նախագահական ընտրությունների երկրորդ փուլում առաջնության դիտորդների մեծամասնությունը կանխագուշակում է Բորիս Ելցինի հաղթանակը: Նույն կարծիքն են նաեւ ռուսաստանյան սոցիոլոգները: Պետականագիտական սոցիոլոգիայի ինստիտուտի տնտեսն դրոշմառ Միսանելյանի երկուշաբթի օրը տեղի ունեցած մամլո ասուլիսում հայտնեց ընտրությունների երկրորդ փուլից առաջ կատարված ամենամեծքիչ հարցախույզի արդյունքները: առաջին փուլի համեմատ, երբ Բորիս Ելցինն ընդամենը 3 տոկոսով էր առաջ անցել իր հակառակորդից, երկրորդ փուլում, ըստ հարցախույզի արդյունքների, նա 17,4 տոկոսի առավելություն ունեցավ է ստանա, եւ դիմեցի այդ զգալի ամրապնդումը եղել է գեներալ Լեբեդի հետ նրա կնքած դաշինքի շնորհիվ: Ըստ հարցախույզի նախագահ Ելցինին կտանեն ձայների 56, իսկ Գեն. Զյուգանովին՝ 38,6 տոկոս: Պրոֆեսոր Միսանելյանը վկայությամբ, Ալեքսանդր Լեբեդի վարկանիշն այսօր երկում ամենաարագներից է: ռուսաստանցիների կեսը դրական է վերաբերվում նրան, ընդ որում յուրաքանչյուր 5 հարցվածից մեկն ասում է, թե Ելցինին աջակցելու Լեբեդի առաջարկն իրեն էլ է դրդում ձայնարկել այժմյան նախագահի օգտին: Փիսանելյանը կարծում է, որ մարդիկ այժմ Ելցին-Լեբեդ զույգին են տալու իրենց ձայները, այլ ոչ թե միայն Ելցինին: Այդ դրությամբ էլ վերջին տեղին Բորիս Ելցինի առաջնության վիճակի հետ կապված խնդիրներն էական նշանակություն չեն կարող ունենալ եւ չեն թույլատրի Ռուսաստանի այժմյան նախագահի դիմելը:

Տես # էջ 8

Ալիեւը Գերմանիայում դաստմական կաթեր է հիշում

2 ՀՈՒԼԻՍ, «ԱՇԽԱՐՀԱՅՈՒՅՆ». Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը կայ արեց եվ ավելի սերտացնել Բոնների հետ տնտեսական եւ մշակութային կապերը: Ալիեւը, որը դաստանական այցով գտնվում է Գերմանիայում, այսօր մեկնեց 2 երկրների դաստմական կապերի եւ Ադրբեջանի բնական հարստությունների կարեւորությունը: Գերմանիայի նախագահ Ռոման Հերցոգն ասաց, թե հույս ունի, որ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտությունը կլուծվի խաղաղ եղանակով: Ալիեւը երկուշաբթի օրն է մեկնել Բոնն 4-օրյա այցով Գերմանիայի նախագահ Հերցոգի հրավերով: Նա Ադրբեջան է վերադառնալու հինգշաբթի օրը:

Իրաքի վրա դրված ՄԱԿ-ի բեռնարգելքը կշարունակվի

2 ՀՈՒԼԻՍ, «ԱՇԽԱՐՀԱՅՈՒՅՆ». Իրաքի նավթի վաճառքի վրա ՄԱԿ-ի դրած արգելքի թուլացման մասին որոշման իրագործումը կհետաձգվի, քանի որ Միացյալ Նահանգներն անընդունելի համարեց դարձնի բաշխման Բաղդադի ծրագիրը: ՄԱԿ-ի ներկայացուցիչը հայտարարեց, թե այդ վաստաթղթի որոշ դրույթներ վկայում են հումանիտար ծրագիրն օգտագործելով բեռնարգելքի դայմանները էջանցելու Իրաքի մտադրության մասին: Իրաքի զինաթափման ՄԱԿ-ի հանձնաժողովի նախագահ Էքեուսը Բաղդադին մեղադրեց, որ նա 16 հեռավոր գործողության բալիստիկ հրթիռ է թաքցնում: Էքեուսն այդ հայտարարությունն արեց Ջուվեյթ կատարած իր երկօրյա այցի ժամանակ:

ԱԶԳ

տեղական

ԵՐԵՎԱՆ

Համահայկական ուսանողական վեհաժողով հուլիսի 13-18-ը

«Պարմանի» ուսանողական համազգային բարեգործական հիմնադրամի հովանավորությամբ հուլիսի 13-18-ը Երեւանում անցկացվելու է առաջին համահայկական ուսանողական վեհաժողովը՝ «Հայաստանը համայն հայության հայրենիքն է» նշանաբանով. «Հայ ուսանողությունը եւ հայրենիքը» թեմայով:

Երեկ, հուլիսի 2-ին «Պարմանի» հիմնադրամի նստավայրում տեղի ունեցավ բդբակիցների հավաստագրում, որից հետո վեհաժողովի առիթով ճեղազրույց: Վեհաժողովի բացման խոսքը վերադրված է վեհաժողովի լրատվական խմբագրական հանձնաժողովի դասավանաստ, ՀՅ ԱԳՆ մամուլի ծառայության աշխատակից Վարդան Մարկոսյանին, որը շնորհակալական խոսք հայտնեց լուսագրողներին, որից հետո ներածական խոսքով ձայնը տվեց ՀՅ Աժ դասգամավոր, ՀՅ ԳԱԱ ակադեմիկոս, «Պարմանի» հիմնադրամի եւ վեհաժողովի կազմկոմիտեի նախագահ Գրիգոր Ավագյանին:

Վեհաժողովի կազմակերպման հիմնական նպատակն է կայուն եւ աշխույժ կապեր ստեղծել Հայաստանի եւ Սփյուռքի ուսանողական կազմակերպությունների միջեւ: Սա առաջին լուրջ փորձն է հայազգի ուսանողներին հայրենի հարկի տակ համախմբելու: Այդ իսկ դասճառով վեհաժողովը կրում է «Հայաստանը համայն հայության հայրենիքն է» նշանաբանը:

Օրակարգային խիստ սահմանափակումներ չեն լինելու, որպեսզի վեհաժողովի մասնակիցները հնարավորություն ունենան խոսել իրենց նախընտրած եւ իրենց հուզող ցանկացած հարցի շուրջ:

Ուսանողությունը հասարակության ամենաշերտեռանդ մասն է եւ «Պարմանի» հիմնադրամն իրեր կոչված է օգնել ուսանողությանը: Վեհաժողովում կքննարկվի նաեւ հիմնադրամի աշխատանքները ծավալելու խնդիրը. նախատեսվում է նմանատիպ միջոցառումներ հնարավորին չափ հաճախ հրավիրել եւ ակնկալվում է ընդունել բանաձեւ, ըստ որի «Պարմանի» հիմնադրամին նից կստեղծվի համակարգիչ կենտրոն, որն էլ կկազմակերպի հետագա վեհաժողովները:

Վերջում Գրիգոր Ավագյանը շնորհակալություն հայտնեց ՀՅ ԱԳՆ-ը, ՀՅ դիվանագիտական ներկայացուցիչներին, ինչպես նաեւ անհատ բարերարներին միջոցառման աջակցելու համար:

Վեհաժողովի աշխատանքներին մասնակցելու համար շուրջ 50 հայ է ստացվել 11 երկրներից. Վրաստանից, Իրանից, Լիբանանից, Արգենտինայից, Կանադայից, Ռուսաստանից, Բելգիայից, Գերմանիայից, Շվեյցարիայից եւ Իսպանիայից: Վեհաժողովի աշխատանքներին հրավիրված են հանրապետության դեկավար անձինք, դասգամավորներ, խաղաղական եւ հասարակական գործիչներ, բուհերի տնօրեններ, գիտության եւ մշակույթի բնագավառի նշանավոր մարդիկ, բարերարներ, դասվավոր հյուրեր:

Վեհաժողովն ունի իր դայմանանշանը եւ իր օրհներգը:

Վեհաժողովի 6 օրերի ընթացքում տեղի կունենան 11 լիագումար նիստեր (հուլիսի 13, 17 եւ 18), որոնցում կհնչեն հանրապետության դեկավարների եւ Ամենայն հայոց Վեհափառի ողջույնի խոսքը, դասվիրակների ելույթները, իսկ վերջին երեք նիստերում տեղի կունենա վեհաժողովի բանաձեւի ընդունում: Անցած երեք օրերին կկազմակերպվեն շրջագայություններ հյուրերի համար:

ԱՐԱԲԵ ՈՍԿԵՐՉՅԱՆ

Երեկ, հուլիսի 2-ին տեղի ունեցավ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի հերթական նիստը, որի ընդունված 7 հարցերից 5-ի շուրջ ընդունվեցին համապատասխան որոշումներ: Հետաքրքրվեցին ԿԸՀ-ի վերջին 10 տարում ՀՀ խաղաղացի հանդիսանալու վերաբերյալ առաջադրված թեկնածուի կողմից տեղեկանք ներկայացնելու մասին եւ ԿԸՀ-ին վերջին 10 տարում բնակության վայրի վերաբերյալ առաջադրված թեկնածուի կողմից տեղեկանք ներկայացնելու մասին հարցերը:

Հանձնաժողովը, Աժ մամուլի կենտրոնի հարցերով, «Տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունների մասին ՀՀ օրենքի 3-րդ հոդվածի համաձայն, որոշում ընդունեց ՀՀ մարզային ընտրական հանձնաժողովների առաջին նիստերին մասնակցելու համար քաղաքների Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի անդամներին ամրագրելու մասին: Հանձնաժողովը քննարկեց եւ որոշում հաստատեց նաեւ մարզային, համայնքային եւ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների նախագահներին, տեղակալներին, քարտուղարներին, անդամներին եւ գրանցված ՀՀ նախագահի թեկնածուի եւ ՀՀ նախագահի ընտրված վկայականների ձեւերը: Հանձնաժողովը որոշում ընդունեց նաեւ ընտրական հանձնաժողովների կազմի, գտնվելու վայրի, աշխատաժամերի, ինչպես նաեւ ընտրության նախաեղանակման հետ կապված գործունեության մասին ընտրողներին տեղեկացնելու կարգի վերաբերյալ: Այս որոշումով մասնավորապես հաստատվում է, որ ընտրություններից առնվազն 15 օր առաջ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովները տեղամասերում դարսավոր են ի տես բոլորի փակցնել ընտրողների ցուցակները եւ տեղամասի սահմանների վերաբերյալ տվյալները: Այդ ցուցակներում հայտնաբերված անճշտությունների վերաբերյալ գանգատներ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովները դարսավոր են ընդունել երեկոյան ութ երեկոյան: Իսկ ընտրության նախորդ օրն անհապաղ հանձնաժողովը քվեարկելու է արդյունքները եւ կայացնելու որոշում, որի դասճենը դնում է տեղամաղրվի դիմաց: Նույն որոշման մի այլ կետով նշվում է, թե ընտրական հանձնաժողովներից հաստատված շենքերում արգելվում է քարոզչություն կամ այդ նպատակներով քարոզչության կազմակերպելը: Ընտրական հանձնաժողովների անդամներն իրավունք չունեն հանդիսանալ նախագահի թեկնածուների օգտին կամ դեմ քարոզչություն իրականացնել: ԿԸՀ-ի նիստում քննության է առնվել նաեւ ՀՀ նախագահի թեկնածու առաջադրած կուսակցությունների (կուսակցությունների միավորումների) ՀՀ արդարադատության նախարարությունում գրանցման տեղեկանքի մասին հարցը: ԿԸՀ-ի հաջորդ նիստը տեղի կունենա շաբաթ օրը:

Ա. Հ.

ՆԻՍՏ

ԿԸՀ-ն իր անդամներին ուղարկում է մարզեր

Գանգատները կքննարկվեն երկօրյա ժամկետում

ՆԻՍՏ

Լրագրողն ընդդեմ խարդախության

«Ոիտա Թորոմանովայի գործը» Մյասնիկյանի ժողդատարանում շարունակվում՝ հետաքրքիր

Երեկ Մյասնիկյանի ժողդատարանում սկսվելու էր լրագրող Սերգեյ Գալոյանի հայցով Երեւանի Նորքի այգիներ, 287 հասցեում բնակվող Ոիտա Թորոմանովայի դեմ հարուցված քրեական գործի լսումը: Ըստ մեր տեղեկությունների, սույն տիկինը տարբեր մեթոդներով խաբել եւ նյութական վնաս է հասցրել մի շարք դյուրահավատ քաղաքացիների: Ավելի քան մեկ տարի նրա անունը հոլովվում է ՀՅ ոստիկանատներում, դատարաններում, ՆԳ նախարարությունում, Գերագույն դատարանում եւ դատախազությունում, սակայն գործը, «շրջելով» նշված օրինապահ ատյաններում, չի հասնում իր տրամաբանական ավարտին: Իսկը՝ որն. Գալոյանը գործին առնչվել է տիկին Թորոմանովայի խնդրանքով, որը «02» շաբաթաթերթին էր դիմել իր նկատմամբ թույլ տրված «անօրինականությունը մերկացնելու» ակնկալիքով: Նրա դեմ հարուցված գործերից մեկն ավարտվել էր այն բանով, որ դատարանը գույքի բռնագրավման որոշում էր կայացրել տիկնոջ նկատմամբ տուժածներից մեկի կրած նյութական վնասի փոխհատուցման համար: Սանրամասներով չծանրաբեռնելով ընթերցողին, ասենք, որ որն Գալոյանը, ծանոթանալով գործին, տիկնոջ բողոքն անհիմն էր համարել եւ հրաժարվել «ցանկալի հունով» գործը լուսաբանելուց, դրանով իսկ «վասակել» մեղադրանքների մի շարան եւ, սկսած գործն ավարտին հասցնելու վճռականությամբ, բռնելով իր հիմնական աշխատանքը՝ վել Թորոմանովային դատժելու գործընթացին: Սակայն գործընթացը, թերեւս, երկարի, քանզի վերջին տարում մշակված սովորությամբ, անսպասելի տիկին Թորոմանովան այս անգամ եւս չներկայացավ դատարան: Դատը հետաձգվեց տիկնոջ փաստաբանի զբաղվածության դասճառով: Հետաձգման հիմքը Մյասնիկյանի ժողդատավորը էր. Ավետիսյանին ուղղված Ռ. Թորոմանովայի դիմումն էր, ուր առանց «ավելորդ» ձեւակերպությունների (ամսաթիվ, տեղեկություններ դիմողի մասին) ասվում է. «Քանի որ փաստաբանս զբաղված է խնդրում եմ դատը հետաձգել մեկ տարով»: Այս «ունիվերսալ» գրությունը, թերեւս, կարող է հիմնավորել (եթե արդեն չի հիմնավորել) այլ նիստերի հետաձգում նույնպես:

Լ. Գ.

Քրեական գործ «Մերկուրիի» ներկայացուցիչների դեմ

Երեկ Մյասնիկյանի ժողդատարանում էին հավաքվել «բանկային արկածախնդրության» հերթական զոհերը՝ «Մերկուրի» փակ բաժնետիրական ընկերության (ՓԲԸ) եւ «Առաջին համահայկական բանկի» անօրինական ֆինանսատնտեսական գործունեությունից տուժած քաղաքացիներ

Գործը հարուցված է ըստ երեւանաբնակ Ռ. Մարկոսյանի դիմումի, որը «Մերկուրիի» հետ կնքված դայմանագրի ժամկետը լրանալուց հետո չի կարողացել հետ ստանալ իր ավանդը՝ «կազմակերպությունը սնանկացել է եւ անվճարունակ է» դասճառաբանությամբ: Ամբաստանյալներից երկուսը՝ «Մերկուրիի» տնօրեն, «Առաջին համահայկական բանկի» փայաշիրական խորհրդի նախագահ Ե. Ֆրանգուլյանը եւ «Մերկուրիի» փայաշիրական խորհրդի անդամ Վ. Ավետիսյանը մեղադրվում են ՀՅ քր. օրենսգրքի 155՝ հոդվածի (հատուկ արտոնագիր չունեցող եւ լիցենզավորման ենթակա գործունեությամբ զբաղվելու համար նախատեսված) 2-րդ եւ 89 հոդվածի 4-րդ (առանձնապես խոշոր չափերի խարդախության) մասերով, գործավարուհիներ Գ. Արզումանյանը եւ Ս. Կարապետյանը՝ 155՝ հոդվածի 2-րդ մասով: Մեղադրական եզրակացության մեջ «Մերկուրիի» ծավալած անօրինական (առանց ՀՅ ԿԲ-ի թույլտվության) գործունեության հետեւանքով տուժած 5316 խաղաղացիների կրած նյութական վնասը ծանրակերտված է որպես «առանձնապես խոշոր չափի»՝ դրանից բխող հետեւանքներով (89 հոդվածի 4-րդ մասով մեղադրանքը ենթադրում է 6-12, 155՝ հոդվածի 2-րդ մասը՝ մինչեւ 8 տարի ազատազրկում): Ամբաստանյալներ Ֆրանգուլյանը եւ Ավետիսյանը, ինչպես դարզվեց, նշված հոդվածներով իրենց մեղավոր չեն ճանաչում եւ համարում են, որ դատախնդիրներին խոշոր չափի դրամական վնաս հասցնելու, այլ «անփութության, իրավիճակը չվերահսկելու» համար, իսկ գործի նախաքննության ընթացքում իրենց մեղավոր ճանաչել են բացառապես «հոգեբանական ճնշման» տակ: Գ. Արզումանյանը եւ Ս. Կարապետյանը, որոնց մեղքը հանգում էր անօրինական գործողություններին օժանդակելու, ասացին, որ իրենք ընդամենը դայմանագրեր են լրացրել, ուստի նույնպես մեղավոր չեն համարում իրենց նշված հոդվածով: Պետական մեղադրողի միջնորդությամբ եւ Ս. Կարապետյանի շահերը ներկայացնող փաստաբանի, ինչպես նաեւ որպես հասարակական դատական նիստին մասնակցող «Մոլորակ» թերթի թղթակցի համաձայնությամբ որոշվեց լսել ամբաստանյալների, վկաների ցուցմունքները, տուժողների ներկայացուցչին (ավանդատուների շահերը դատարանում հանձնաժողովի նախագահ Վ. Գեւորգյան), այնուհետեւ՝ հետազոտել մեղադրական եզրակացությունում բերված փաստերի հավաստիությունը:

«Ազգը» առաջիկայում կանդրադառնա գործի ընթացքին, իսկ մինչ այդ նշենք, որ խաբված ավանդատուները դատարանից ակնկալում են ոչ միայն եւ ոչ այնքան ամբաստանյալների դատապարտումը, որքան իրենց կրած կորուստների եթե ոչ լրիվ, ապա գոնե մասնակի փոխհատուցումը: «Չէ՞ որ Ռուսաստանում այդպես են անում», ասում են նրանք: Այդ առթով հիշեցնենք, որ Ռուսաստանին եւ մյուս խաղաղակիր երկրներին նմանվելու միտումը Հայաստանում խիստ ընտրողական բնույթ է կրում եւ խնդիրն, ըստ երեւույթին, կարող է լուծվել Աժ-ում խաբված ավանդատուների վերաբերյալ հանդատաստան մտցնելու դրանումը դեղումը միայն դեռ ինչ, սդատեսի դատավարության ավարտին եւ... Աժ-ի աշնանային նիստերին. գուցե ճշտեն ի վերջո կիսալվեն հոգուս ավանդատուների բանակը:

ԼԵՎՈՆ ՊԱՐՍԱՄՅԱՆ

Նախագահի թեկնածության եւս մեկ հավակնորդ

«Ազգային միասնության ոլոռ» կազմակերպությունից ստացված հաղորդագրությունից տեղեկանում ենք, որ «Ազգային Միասնության Ոլոռ» հաղաքացիական նախաձեռնության կազմով ՀՅ նախագահի թեկնածու է առաջադրվել Ռաֆայել Համբարձումյանին, որի գլխավոր խնդիրվածքն ու բնորոշումն ընդհանուր դեկավարն է մի քանի տարի շարունակ ՀՅ նախագահից իր հաղորդագրությունը վերականգնելու իրավունք հայցող ազգային գործիչ Արմեն Զատիկյանը: ԱՄՆ-ում Ռ. Համբարձումյանի լիազոր ներկայացուցիչն է Լոս Անջելեսում լույս տեսնող «ԱՄԱՐԱԿ» դարբերականի խմբագիր Յանիք Մկրտչյանը:

Այս ուրագրով խորհրդարանքներ ծանոթացնելուց հետո, առանց մանրակրկիտ կորցնելու, նախագահության աթոռի նոր հավակնորդ Ռ. Համբարձումյանը հանդես է եկել իր «Նախընտրական յայտարարությամբ», որտեղ Հայաստանի իշխանություններին մեղադրում է «հայ ժողովրդի անցեալի ու ներկայի միջեւ» օրենսդրական դասնիշ դնելու, այսուրվա սերնդին իր դատասխանատվությունից օտարելու, հայրենիքը մատնանշելու, տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունների մասին խստական օրենքներ ընդունելու եւ, վերջապես, «ժողովրդավարության եւ ազատականության կոչերով բնակչության բացարձակ մեծամասնության ձեռքից իշխանությունը գրաբելու խոստմամբ՝ «վերցնելով այն բացարձակ փոխադանանությունը» տալու մեջ: Անշուշտ, Ռ. Համբարձումյանը իշխանություններին մեղադրում է նաեւ այդ հանցանքների մեջ, սակայն ավելի կարեւոր է նրա գլխավոր դիտողությունը՝ «քանի ներկայ վարչախումբը դեկի վրայ է, Հայաստանում արդար ընտրություններ բացառում են»: Այդ դարագայում, անշուշտ, տարեր դիտի հարց տանեն դայմաններում «Ազգային միասնության ոլոռի» դեկավարն ինչո՞ւ է ընդունում, որ իր թեկնածությունը առաջադրեն: Սակայն որն Համբարձումյանը դատասխան ունի նաեւ դրան՝ «Մեր ազատությունը կերտելու, մեր դետականությունը եւ արժանապատվությունը դանդանելու համար ամբողջ հայությունն այսօր դետք է համախմբվի Հայաստանում արդար ընտրություններ ապահովելու նպատակի շուրջ»:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է 12 տարի
Գլխավոր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթ հիմնադիր խմբագրություն
Երեւան 375010, Գանձասարյան փող. 47
Խմբ. 562941, AT&T (37421) 151065
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՐԵՏԻՔԵՆ / Խմբ. 521635
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ / Խմբ. 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh համակարգչային տարածք «Ազգ» թերթի
Յուրաքանչյուր դարտադիր 1
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Ganjasaryan st.
Yerevan, Armenia, 375010

ՕՐԻՆԱԶԱՆՏՈՒԹՅՈՒՆ

Անարբերությունը՝ զենխուստիելիորեն հանցածին

Ինչպես անցած շաբաթ տեղեկացրին Հայաստանի զանգվածային լրատվության մի շարք միջոցներ, անարգ հարձակում է կատարվել լրագրող Վարդան Վարդանյանի վրա, որի հետեւանքով Վ. Վարդանյանը մարմնական վնասվածքներով հիվանդանոց տեղափոխվեց: Ռադիոյի «Երեւան» ծրագրի երիտասարդ դեկավարի վրա հարձակվողը ելել է հանրաքեռությունում այս առումով տիրող անոյաաժելիությունից լկտիացած մեկը: Կարճ ժամանակ անց ոստիկանությունը հանցավոր արարքի հեղինակը Երեւանի թիվ 3 հացի գործարանի ոստիկանապետի երրորդ որդին էր. հիշեցնենք, որ «Երեւան» ծրագիրը երկար ժամանակ ու համառորեն ահաբեկում էր թերեաբ հացի (մասնավորապես թիվ 3 գործարանի) արտադրության մասին:

Կատարվածը Հայաստանում լրագրողների, նկատմամբ տեղի ունեցած բռնությունների առաջին դեպքը չէ: Բայց ուրախությամբ այս մեկի, մնացյալներից, գրեթե կանոն, լբացահայտվեցին: Թերեւս վաղուց ժամանակն է, որ մեր հանրապետության օրենսդիրները ընդունեն լրագրողներին ու փատաբաններին զենք կրելը թույլատրելու հարցը: Հիշեցնենք, Վրաստանի իշխանությունները ընդունված կառավարությունից ծերբազատվելու հարցում ավելի մեծ առաջ գնացել, սակայն արդեսգի 33 օրենսդիրներ թույլատվության որոշում կայացնեն, դրանից բացի, նրանց մեջ անհրաժեշտ կլինի ժողովրդավարության, խոսքի եւ մամուլի ազատության նկատմամբ իրական հավատարմության:

Այս հրապարակմամբ կամենում ենք մեկ կարեւոր նկատառում արտահայտել: Վ. Վարդանյանի նկատմամբ կատարված բռնության համար հարձակողից բացի, եթե ոչ նրան հավասար չափով, ապա էապես մեղավոր են նաեւ հանրապետության իշխանությունները, մասնավորապես, իրավապահ մարմինները (ոստիկանություն, դատախազություն): Բնդ՝ Փետրվարի 25-ին «Լրագիր օր» թերթի ս. թ. հունիսի 13-ի համարի առաջին էջում հրապարակվեց «Անհայտ ծագման դեղամիջոցներ «Բլաստեր» դեղաբանային ընկերությունում» վերնագրությամբ մի հոդված: Վերջինս նաեւ այն մասին էր, թե ինչպես խաղաթղթերին անորակ, մարդկանց առողջությանը վնասող դեղորայք վաճառելը դիտ համարելով, նշադրագրի դեղատներից մեկի տերը ստիպությամբ կամ վստահությունը արատաւելու միջոցով տիրացել է նրանի կաղակցությամբ դեղատուն այդպիսի լրագրողի վկայությանը ուրիշ գոյին (33 իրական օրենսգրքի 89-դ հոդված): Այդ, դարձյալ ինչպես ասվեցավ, անում ազգանունն իր մոտ բանգելու դաժանաբանությամբ ներել-վերցրել է լրագրողի վկայությունը... ի վերադարձել:

Ցավոք, իրավապահ մարմինների այս հրապարակումից օրեր անց էլ անարբեր եղան թե՝ խաղաթղթերին անգամ դեղորայք վաճառելու իրավունքը, թե լրագրողի սեփականության եւ իրավունքների նկատմամբ արտահայտված ոտնձգությանը: Այս անհասկանալի (համենայն դեպս, հրապարակված լինելու առումով) փաստի տողերիս հեղինակը հանդես եկավ «Առավոտ» օրաթերթի հունիսի 25-ի համարում: Դարձյալ՝ իշխանությունն եւ իրավապահ մարմինների անարբերությունը հանգեցրեց ոչ, բնականաբար, հանցավոր: Իսկ անարբերության լարիթի ծնունդը հանցանքը, եթե երկար սպասեցնել չտվեց. Վ. Վարդանյանը հունիսի 25-ին ենթարկվեց նոր բռնության: Դրվագած մեկի մասին ոչ ոք ոչինչ արարք, ամենայն ապահանությամբ, կբացատրեր, եթե մեր հանրապետությունում բուրգոյար որ հասկանար, իշխանությունը, իրավապահների կողմից ԱՊԱՀՎԵՐ՝, որ հատկապես լրագրողի նկատմամբ (ինչպես հատկապես ոստիկանի նկատմամբ էլ) ձեռ բարձրացնելը անհնարելի չի անցնում:

Դեռ դեռ, «Բլաստեր»-ին առնչվող լրագրող Ն. Փաշինյանի հոդվածը հրապարակվել է նաեւ «Մոլորակի» հունիսի 27-ի համարում: Սպասել հետեւանքին եւ հուսալի, որ գոնե այդ անգամ չի հաղթանակի ամենայն լեզաց ԱՆՏԱՐԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ:

ՍՊՈՒՐՔ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆՅԱՆ ՕՐԵՐ

Սուրացկանությունը՝ սիրված մասնագիտությո՞ւն

Չոհված ազատամարտիկների ընտանիքների միությունը բողոքում է զոհվածների հիշատակի շահարկման դեմ

Մեր անկախ հայրենիքում յուրաքանչյուր ոք կարող է զբաղվել իր սիրած գործով: Ասենք, թեթեւ, արդարացի է այն մարդկանց համար, որ տարիներ շարունակ զբաղեցնելով կառավարման օղակներում կամ մեծ ու փոքր բիզնեսի ասվերախիս բաներում, հաջողությամբ լծվել են իրենց եւ իրենց ժառանգների բարգավաճման գործին: Հնարավոր է եւ նույնիսկ շատ հասկանալի, որ հանրապետության բարձրաստիճան այրերն իրենց ոչ գիտակցական կյանքում զբաղվել են տվյալ զբաղմունքներով: Սակայն արդյո՞ք սեփական նախաձեռնությամբ են առաջնորդվում երբեմն իմիջներին, ուսուցիչներ, դերասաններ, երգիչներ, նույնիսկ իրենց «ոչ տակավորական» մասնագիտություններից, ընտանիք զբաղվելու մասնագիտությամբ «զբաղվելու» ցանկություն են դրսևորում սեղանների մոտ: Կամ մի՞թե Հայաստանում գերազանցում է մասնագիտությունը, որ ուրիշ մարդկանց «հասցիով աշխատող», այսինքն մշտական «աշխատատեղերով» ապահովված, «բաղի տղերքից» բոլշեվիզացման ենթարկող եւ չգրված օրենքներով մեկնաբանվող մարդիկ ամենուր ունեն «գերակայություն»:

Ենթադրենք, ոչ ոք չի ասի, թե ինչու՞ չի ընդունվել առաջարկը, եթե ասաց, «Ես հանրակացարանի դռան մոտ պարում ադրեալ ներմիր չունեմ: Երկու ժամ նստում եմ, հացի փող անում: Մենակ եմ, ոչ ոք չունեմ, ինձ նման մի մենակ կնոջ հետ ապրում եմ, մենք հիսում ենք, մենք ուտում, ճաբարանի ճաբը ուտել կլինի՞»: Ինձ ոչ ոք թող չենդգրի»: Մենդարելու իրավունք, եւ ոչ էլ զանկություն չունենք, սակայն, արդեն կլինենք, եթե նա, ինչպես խոսացավ մուրալու «բարձրակարգ» փոխարեն ար, ամեն չեզոք հանգամանքով չվերաբերելով զոհված ազատամարտիկների մայրերին:

Իսկ մուրացկանությունն ինչպես երեւում է, դիտվում է իբրեւ Հայաստանի անկախության եւ «կայացման» անխուսափելի ատիբաս եւ բաս էլ չի անհանգստացնում իշխանություններին: գոյատեւելու բոլոր միջոցներն արդարացված են: Պետության հնարավորությունների սահմաններում վճարվող խորհրդանշական կենսաթոշակներ չեն չին աշխատավարձեր մարդկանց ուղղակիորեն «հրավիրում են» փողոց մուրալու եւ արդարանալ եւ դա կարծում ենք, լավագույն դեպքում...

ՄԵԼԻԱ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԱԼԳՐԱԴԱՐՁ

Քաղաքական ընտրանի. ի՞նչ է դա

«Ազգի» հունիսի 29-ի համարում տպագրված թղթակցության մեջ («Հայաստանում քաղաքական ընտրանի չկա՞») ընթերցողին խոստացել էինք մի ավելի ընդարձակ անդրադարձ կատարել արծարծված հարցին: Այսօր կատարում ենք մեր խոստումը:

Նախորդ հրապարակումից հայտնի զեկուցման մեջ ժողովրդավարական քաղաքագիտական կենտրոնի տնօրեն, ՄԱԿ-ի փորձագետ, բանասիրության դոկտոր, պրոֆեսոր Սուրեն Զոլյանը բնդգծեց, որ քաղաքական գիտության մեջ վաղուց օգտագործվում է «էլիտա» բառերը: Այն ավելի ընդհանրական նշանակություն ունի, քան հայերեն «ընտրանի» բառը, որն օգտագործում ենք իբրեւ հարմարեմ: Դա այն շերտն է, որը բնութագրվում է երեք հատկանիշներով: որոշումներ կայացնելու եւ իրագործելու ունակություն, առանձնալ դիտ հասարակական կամ պետական ոլորտների տնօրինման նկատմամբ եւ երրորդը հասարակության մեջ բարձրակարգ կեցվածքի ապրյար:

Անդրադառնալով «էլիտա» կամ «ընտրանի» հասկացության ստուգաբանման դրամաբանությանը, զեկուցողը նշեց, որ «Ռուսաստանի այսօրվա քաղաքական ընտրանին մեծ մասամբ նախկին խորհրդային նոմենկլատուրային դասակարգ է բաղկացած, որովհետեւ ընդամենը մի տասը տարով ծերացել են»: Նրանցից միայն 9 տոկոսն է կին: տարբերակի անցել, եւ երբ կոմունիստական վարչակարգը մեռավ, հնարավոր է, այս թիվն ավելի մեծ լիներ: Հայաստանում, քան զեկուցողի, նախկին կոմունիստական նոմենկլատուրային դասակարգ եւ այժմ դեկավար դիտ զբաղող մարդկանց թիվը կազմում է 83 տոկոս, միայն այն տարբերությամբ, որ «փոխվել է նրանց տեղը իշխանության դասերում», այսինքն նախկին կոմունիստական ընտրանու առաջին դեմքերը դուրս են մղվել, իսկ երկրորդական-երրորդական դեմքերը դարձել են իրենց տեղը իշխանական համակարգում:

Դասական անդրադարձ կատարելով տարբեր դարերում Հայաստանի քաղաքական ընտրանու ձեւավորման ընթացքին, Սուրեն Զոլյանը նշեց, որ այն տեւականորեն կազմավորվել է դրսում, զերիշխող դեմքերի մայրաքաղաքներում, որ կրթություն ու դաստիարակություն են ստացել եւ արդա Հայաստան ադամվել նրա կառավարիչները (բարգավորներ, մարզպաններ եւ այլն): Խորհրդային կարգերի արշալույսին նոր Հայաստանի քաղաքական ընտրանու մեծամասնությունը նկել է դրսից. Մոսկվայից, եւ միայն տասնամյակներ հետո կարգավորվել է տեղական կադրերի դաստիարակման գործը, որոնցից առավել հետանկարայինները դասագրան դասընթացներ էին անցնում միությունական կուսակցական դպրոցներում ու մարմիններում: Դրա հետեւանքով Հայաստանի քաղաքական դասակարգի մեջ միշտ նկատվել է տեղական կադրերի եւ դրսից բերվածների դասակարգ, որն արտահայտվել է զանազան ձեւերով: Նշելով նախորդ վարչակարգի օրոք կադրերի դասակարգային գաղերի, գեղմերի, հայաձանների հետեւանքով քաղաքական ընտրանու բացը «գյուղական ընտրանով» լրացնելու կործանարար հետեւանքները, զեկուցողը նշեց, որ դրանից սկիզբ առավ կլանային, ազգակցական ընտրանու ձեւավորման գործընթացը, որը ինչ-ինչ արտահայտություններ ունի նաեւ այսօր:

1998-ից, քան դարում Զոլյանի, առաջ եկավ «հակահամակարգային ընտրանին», ի դեմս «Ղարաբաղ» կոմիտեի, որը, փաստորեն, դարձել էր երկրորդ իշխանություն: Մի շարք դաստաններով, քան նրա, այս ընտրանին անդրադարձ է հայրեր եւ հաղթեց: Պարոն Զոլյանը այնուհետեւ վերլուծեց «Ղարաբաղ» կոմիտեի ձեւավորման, ընդլայնման, իշխանության նվաճման դրամաբանությունը: Անդրադառնալով ներկա վիճակին, նա նկատեց, որ «Հայաստանի կազմակերպական-գաղափարական բաղադրությունը բաս դեղերում ձեւավորվում է իբրեւ «Ղարաբաղ» կոմիտեի տրամաբանությամբ: Խոսելով այս դրամաբանության վիճակի մասին, դարձյալ Զոլյանն ընդգծեց, թե «առաջին անգամ 70 տարիների ընթացքում ընտրանին դարձավ բաց», ինչպես նաեւ դարերի ընթացքում այն «փակ, համակարգ էր»: Ժողովրդի հասարակությունն առաջին անգամ իմը ձեւավորեց «կառավարողների խավը»: Այնուհետեւ զեկուցողը վարդապետեց այն միտքը, որ այդ խավը, ցավոք, բաս դեղերում չի գտնվում իր արժանի բարձունքի վրա, ուստի, դասական առումով, «Հայաստանում այսօր քաղաքական ընտրանի չկա»:

ՌՈԶԱ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Ահազանգերն՝ անպատասխան

«Հացի խնդիրը» միշտ էլ եղել է մամուլի ուշադրության կենտրոնում: Բազմիցս բոլորվել են հացի որակի, քաշի, արժեքի հարցերը: Սակայն ստացվում է, որ նման բոլոր անդրադարձները իմաստազրկվում են, հեռուստատեսության բազմաթիվ ահազանգերը մնում են անպատասխան, ավելին՝ անտեսվում են: Վերջին ամիսներին ամենուրեք կարելի է տեսնել հացի վաճառք՝ հացի ավտոմեքենաներով: Գները փակցված են եւ 15, 25 դրամ թանկ խանութի օրինական գներից: Պետական հանրախանութի շրջակայքում կանգնած հացի ավտոմեքենայի վաճառողին հարցնում եմ, թե ինչպես է, որ թույլ են տալիս այդպիսի վաճառք: «Մենք թույլտվություն ունենք, միամիտ դատապարտում է վարորդ-վաճառողը, նաղոգը տալիս ենք ոստիկանին, թողնում ա»: Նորի երկրորդ զանգվածի շարժաններից վեր, Թոթովենցի փողոցի միջնամասում մի հացի ավտոմեքենա է կանգնած: Հացի գներ նայելիս, անկամա հետեւյալ խոսակցությունը լսեցի «Ես գնում եմ, ասաց վաճառողներից մեկը, եթե գործնոցից կգան, իրենց երկու օրվա հաշիվը 3000 դրամ կտան, թող գնան, ասա մնացած օրերի համար ես գործ լուծեմ»: Ահա այստեղ: Ասենք այս օրենքների էլ դարգ է, որ այս անբարեխիղճ առեւտուրը ո՞վ թույլ կտար, եթե անձնական շահ չլիներ: Սա ամենաթողության, անհիշանության, ավելի ճիշտ իմիջիանության ամենաթանգ տասակ դրսեւորումներից միայն մեկն է: Շարժ՝ արդյոք մամուլի մասին օրենքը ճնարկելիս լրագրողներ հարց բարձրացնեն նման դեղերում մամուլին գործնականորեն չարձագանքելու դեղերում խիստ դատապարտվության ենթարկել դատապարտող լիցենզիկներին:

Ռ. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ԱԶԳ

Ազգային

Սևան. Մեր հարստությունն ու ցավը

Ավելի քան քառասուն տարի գոյություն ունի Սևանա լճի հիմնահարցը ավելի ճիշտ սկսած այն օրից, երբ լճին մոտ սկսեցին փորել հորաններ «Եվրոպայում առաջին ստորգետնյա էլեկտրակայանը» կառուցելու համար: Նախագծողները գիտակցում էին, որ ընդամենը մի քանի տարի հետո լճի մակարդակն իջնելու է: Այս դեպքում նպատակն արդարացվում էր, որովհետև «Հայաստանում պիտի զարկ տվեր արդյունաբերության ծավալմանը»: Ու կաթիլ-կաթիլ խմվելով, Սևանն իր արյունը տվեց արդյունաբերությանը: Այսօր լճի ջրային պաշարների զգալի մասը անհետացել է, մակարդակն իջել է խան մետր, հեռանալով բնական ափերից, ազատել 190 քառակուսի կիլոմետր տարածք: Հսկայական վնաս է հասցվել կենդանական աշխարհին, անհետացել են արժեքավոր ձկնատեսակներ, փոխվել է ջրի որակն ու ջերմաստիճանը, առաջացել են ծանծաղուտներ, ափամերձ տարածքներն սկսել են «ծաղկել»: Լճում հայտնվել են խեցգետին ու աղբաձուկ «կարասը»: Սևանի տագնապները ավելանում են: Կարելի՞ է կանխել այս վտանգները: Ի՞նչ միջոցներով է հնարավոր պահպանել լճի գոնե այսօրվա մակարդակը: Բարդ խնդիր է, որովհետև կապված է ջրի ներհոսի հետ: Ջուրն, իհարկե, կա, բայց... եթե առաջներում Արփան նպաստում էր լճի մակարդակի բարձրացմանը, եւ լճից ջուրը վերցվում էր սոսկ ոռոգման նպատակով, այսօր, համարյա տարին բոլոր այն օգտագործվում է Սևան-Հրազդան կասկադի էլեկտրակայաններն աշխատեցնելու համար: Ահա թե ինչու Սևանա լճի խնդիրը դառնում է տեւականորեն անլուծելի: Բայց լուծումը պիտի գտնվի, հակառակ դեպքում լիովին ձկնկիր սանում:

Այդի քանակությունը նույնպես նվազում է: Պատճառը նույնպես ձկնագողությունն է: Այս ձուկը դարձել է համաժողովրդական սնունդ, ինչպես օրինակ, կարտոֆիլը: Բայց դրանք է հասկանալ մի բան պարզ բան: Եթե այս ձկան պաշարները սպառեն այսօր, վաղը կկանգնենք կոտրած տաշտակի առաջ: Ոչ ոք ոչ մի հաշվառում չի կատարում որսված ձկան վերաբերյալ: Ամեն ինչ արվում է խիստ գոտեմարտ հաշվառումներով, հնարային գործակցով, իսկ ապրիլի ձկնարանների բիլը աճում է: Չկան տեսչությունից մեզ տեղեկացրել են, որ միայն Նորագյուղ գյուղից հարյուր թիզաղ գրաբիում է առօրյի որսով:

Նրանց համար օրենք, կարգուկանոն գոյություն չունի: Որսում են տարին բոլոր, նույնիսկ ձվադրման ժամանակաշրջանում, ոչնչացնելով մայրական կազմը: Նախկինում ձկնագողը որսում էր 45 միլիմետրանոց «աչք» ունեցող ցանցերով: Այսօր այդ «աչքերը» հասցվել են 30 միլիմետրի: Իսկ դա նշանակում է, որ լճում խնայս նվազել են խոշոր ձկները:

– Ինչպե՞ս կանխել բարանը:

– Գոյություն ունի Սևանի ազգային պարկ, բնության պահպանության նախարարություն, Կողոպիական ոստիկանություն, դատախազություն, որոնք կոչված են պահպանելու լիճը եւ նրա կենդանական աշխարհը:

– Ինչ գործընթացներ էլ տեղի ունենան Սևանում կապված են ջրի հետ, որովհետև այն վերցնում են էներգետիկ նպատակներով, մեծ չափերով, որը եւ լճի ճգնաժամի պատճառ է դառնում: Կարո՞ղ է այդ ճգնաժամը այն աստիճան խորանալ, որ Սևանի ճահճացումը նոր բնադրավայր չտանիր ասենք:

– Այդպիսի վտանգը բացառված չէ: Հավանաբար, շատերը չգիտեն, որ գոյություն ունեն լճի մակարդակի եւ ջրագանգվածի ճգնաժամային քանակներ: Դա վերաբերում է նաեւ Սևանա լճի խորությանը եւ ջրագանգվածի մեծությանը: Այս երկու չափանիշների վրա հակասական տեղեկություններ են դրվում հասկացվում ԱՄՆ-ում եւ Ճապոնիայում: Գիտականորեն ապացուցված է, որ մեծ լճերում բացասական փոփոխություններ են տեղի ունենում կարված միջին խորությունների հետ: առայս նման ջրամբարներ ճահճացումից ազատելը դժվարին գործ է, վասնզավոր, այդ շերտը ոչնչացրիր: Ցավոք, այն դանդաղորեն է բնդամենը 20 քառակուսի կիլոմետր վրա փոքր Սևանում: Լճի մակարդակի ամեն մի նոր իջեցում նորից ու նորից խանգարում է առանց այն էլ լճի խանգարված հավասարակշռությունը: Այդ դանդաղ ավազանում են նոր ծանծաղ ափեր, որտեղ ճահճացման գործընթացն ավելի արագ է տեղի ունենում, քան բուն լճում:

– Ի՞նչ տվեց Արփան Սեւանին:

– Առաջին ճահճացումը նկատվել է դեռեւս 1976-80 թթ: Թրվածնով հարուստ Արփայի ջուրը ազդեցել մեր հիշատակած այն ասող շերտը, որն այնքան անհրաժեշտ էր Սեւանի համար: Այդ ընթացքում լիճը բարձրացավ 2 մետր 20 սմ: Իսկ երբ մեկ-երկու մետր էլ բարձրանար, արդեն Սեւանի հետ կապված հոգսեր չէիր ունենա: Ավաղ, այսօր էլ շարունակում ենք իջեցնել լճի մակարդակը: Ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ այդ դանդաղում լճի շուրջ եղած բույսերը ոչնչի տեղահանվեն, որոնցի ջուրը չաղականվի: Անհրաժեշտ կլինի լճի մակերեսից վեր մետր վեր նոր անտառներ հիմնել: Հակառակ դեպքում, եթե սպասենք լիովին լցվելուն եւ դրանից հետո զբաղվենք ծառատնկով երկար ժամանակ կանցնի եւ տեղանքը կմնա մերկ: Այդպիսով, կստեղծվի անտառային ֆիլտր, լճի մակարդակի բարձրացման հետ կանչի անտառը, կբաստանան բույսերը:

ՄԵՐՈՒ ՍՏԵՓԱՆՅԱՆ

ԷԿՈԼՈԳԻԱ

Երկրաջերմային էներգիան՝ հեռանկարային

Երկրաջերմային էներգիայի ուսումնասիրությանն ու օգտագործմանը միտված է կարեւոր նշանակություն է տրվել: Առաջին երկրաջերմային էլեկտրակայանը կառուցվել է դեռ 1912 թ. Կենտրոնական Իտալիայի Լարդենելլո բնակավայրում: Լայն կիրառություն են գտել բնական տաք աղբյուրները: Իսլանդիա, հայտնի է, Իսլանդիայում գեյզերներն օգտագործվում են էլեկտրաէներգիայի արտադրության, հարկաբաժինների ջեռուցման համար եւ այլ նպատակներով: Բնական տաք աղբյուրներն օգտագործվում են նաեւ Փարիզի որոշ շրջանների ջեռուցման համար: ԱՄՆ-ում, մասնավորապես Կալիֆոռնիայում, գործում է «Մեծ գեյզերներ» խոշորագույն երկրաջերմային կայան՝ 1200 մեգավատ սահմանված հզորությամբ:

Երկրաջերմային էներգիայի տեսակներից մեկը՝ տաք չոր հանքաղարների ջերմության ուսումնասիրման եւ օգտագործման բնագավառը: Ներկայումս գտնվում է գիտական մշակումների փուլում:

Այդ բնագավառում առաջին գիտական մշակումները անցկացրել են Լոս Ալամոսի ազգային լաբորատորիայի մասնագետները: Այսպես, 1977 թ. ԱՄՆ-ի Նյու Մեխիկոյի նահանգում, Ֆենտոն Հիլ տեղամասում ստացվեց առաջին արհեստական հոգին: Անցյալ տարվա աշնանը ֆինանսավորման կտրուկ կրճատման պատճառով այդ նախագծի իրականացումը ժամանակավորապես ընդհատվեց: Այդուհանդերձ, այդ փաստը բնավ չի նշանակում, թե տաք չոր աղարներից էներգիայի ստացումն անհեռանկարային է: Ընդհակառակը, այն իրավամբ համարվում է 21-րդ դարի էներգիա: Դա հաստատվում է նրանով, որ Ֆենտոն Հիլի օրինակին հետեւելու ելնելով Ճապոնիայի առաջատար գիտական կենտրոնները եւ ընկերությունները: Ներկայումս Ճապոնիայում սկսվել է այդ բնագավառի երկու խոշոր նախագծերի իրականացումը, իսկ Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի եւ Գերմանիայի մասնագետները հանձնեղ աշխատանքներ են սկսել Բրիտանական կղզիներում:

Մասնագետների կարծիքով, էներգետիկայի այդ ուղղությունը բաց կարեւոր է Հայաստանի համար, որն ունի երկրաջերմային էներգիայի սեփական աղբյուրներ:

1984 թ. Հայկական ԽՍՀ երկրաբանական վարչությունը Հայաստանում սկսեց երկրաջերմային հանքավայրերի որոնում ու հետախուզում: Շնայած հուսադրող արդյունքներին, այդ աշխատանքները 1991 թ. ԽՍՀՄ-ի փլուզումից հետո դադարեցվեցին ֆինանսավորման բացակայության պատճառով: Մասնագետների, այդ թվում արտասահմանցիների գնահատականների համաձայն, Հայաստանի տարածքը հրաբխային բարձրակարգ ակտիվության շնորհիվ լավ հերում ունի երկրաջերմային էներգետիկայի զարգացման համար: ՀՀ կենտրոնական մասում կան առանձնացված հեռանկարային տեղամասեր, որտեղ տրամադրվում է էներգաշան աշխատանք: Աշխարհի խոշորագույն գիտական կենտրոններում երկրաջերմային էներգետիկայի բնագավառի գիտական հետազոտություններում հայ մասնագետների ներգրավման հարցում, ինչպես նաեւ Հայաստանում երկրաջերմային էներգետիկայի զարգացման մեջ ներդրումների կատարման հարցում մեծ դեր խաղաց 1996 թ. մայիսին ԱՄՆ-ի Սանտա Ֆե քաղաքում (Նյու Մեխիկոյի նահանգ) կայացած տաք չոր աղարներին նվիրված 3-րդ միջազգային համաժողովը:

Համաժողովի մասնակից, «Վոստոկ էներգետիկ հումքային բազայի ստեղծման ծրագրի իրականացման գլխավոր» ոչ-ֆեդերատիվության տնօրեն Անդրանիկ Աղաբալյանի խոսքերով, երկրաջերմային-որոշ էներգետիկ ընկերությունների ներկայացուցիչներ ցանկություն են հայտնել Հայաստանի հետ համագործակցել երկրաջերմային էներգետիկայի բնագավառում, մասնավորապես մասնագետներ գործուղել ՀՀ էներգետիկայի այդ բնագավառում ներդրումների հնարավորությունների գնահատման համար: Ա. Աղաբալյանի խոսքերով, սպասվում է, որ մոտ ապագայում Հայաստան կգան արտասահմանյան երկրաջերմային էներգետիկ որոշ ընկերությունների ներկայացուցիչներ: Բացառված չէ, որ Հայաստանի տարածքում սկսվի փորձնական երկրաջերմային կայանի կառուցում:

ՄԻՔԱՅԵԼ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ԱԶԳ

Միջազգային

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԵՎ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
THE ARMENIAN CENTER FOR NATIONAL AND INTERNATIONAL STUDIES

Թուրքիայի հաղթական շրջանակ նեն անհամբեր սպասում էին Էրբաքան-Չիլլեր չորրորդ հանդիպումը: Թեև դրս արդյունքն էր դայ ժանավորելու կառավարման ճգնաժամի ընթացքն երկրում: Այն կայացավ հունիսի 28-ին: Հանդիպման ավարտին «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցության ճախագահ Թանսու Չիլլերը հրաժարվեց դուռան խանել լրագրողների հարցերին:

Իսլամական գործոնը Թուրքիայի արտաքին եվ ներքին քաղաքականության լծակ

Կազմակերպից Էրբաքանի կառավարությունը

Իսկ իսլամիստ Բարեփոխության կուսակցության նախագահ Նեջմեդդին Էրբաքանը հայտնեց, թե ընդունելության է խնդրել Սուլեյման Դեմիրելից: Լույս օրը հանդիսությունն նախագահի նստավայրում Էրբաքանը Դեմիրելին ներկայացրեց նոր կառավարության կազմը, որը նախագահը հաստատեց:

Այսպիսով, կազմավորվեց Էրբաքանի կառավարությունը, որը 54-րդն է Թուրքիայի պատմության մեջ: Դաշտային հիմունքներով այն կազմում են Բարեփոխության և «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցությունները: Հետաքրքրական է, որ նենց վերջինս Թանսու Չիլլերի գլխավորությամբ հանում ոլորտում էր իսլամիստ Բարեփոխության կուսակցության իշխանությունը նեկում բացառելու առիթությամբ: Ավելին 1995 թ. դեկտեմբերի 24-ի ընտրություններից հետո Չիլլերը, սեռվելով կառավարության կազմելու Էրբաքանի առաջարկը, «Մայր հայրենիք» կուսակցության առաջնորդ Մեսուտ Յիլմազին կոչեց է նման հայլի: Նրա պատկերավոր արտահայտությամբ, Էրբաքանի Բարեփոխության կուսակցության հետ կառավարություն կազմելու դեպքում Յիլմազն ակամա կմրցակցի թե նեկի և թե իր կուսակցության առաջարկ: Այսպես ասեն Զախ-ժողովրդավարական կուսակցության նախագահ Բյուլենթ Էջեվիթն է դիմում Չիլլերին իրավաբանորեն հարցնելով «Դատավարության կազմելով Էրբաքանի հետ Դուք մի՞թե չեք մրցակցում Ձեր երկրի և կուսակցության առաջարկ»:

Միանձնյակ, ժողովրդահանրապետական կուսակցության նախագահ Դենիզ Բայքալը հրկում Բարեփոխության կուսակցության իշխանության գալու դատավճռատու է համարում Բյուլենթ Էջեվիթին: Նրա կարծիքով, վերջինս, աջակցելով «Մայր հայրենիք» և «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցությունների մասնակցությամբ Մեսուտ Յիլմազի անկնենամնակ կառավարությանը, վաստակեն Էրբաքանի կառավարության կազմավորման հոդ նախաստաստից: Ինչ վերաբերում է «Մայր հայրենիք» կուսակցության նախագահ Մեսուտ Յիլմազին, նա շարունակում է աջակցեստն երկու կուսակցության միավորման կոչով կիսել Չիլլերին: «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցության փոխնախագահ Իսմայիլ Քեմալն իր հերթին անկարգ է հասնարում այդ կոչը դատճառաբանելով, թե Չիլլերը նման կոչով շարչ 4 ամիս առաջ դիմել էր Յիլմազին և մերժել:

Այս ամենը միջկուսակցական դաշտի գրեթե ոչնչեն են: Բարեփոխման այնպիսի գործիչների, ինչպես Մեսուտ Յիլմազը, Բյուլենթ Էջեվիթն ու Դենիզ Բայքալը, Բարեփոխության և «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցությունների դաշնային կառավարության ստեղծումը բացառապես տրամաբանվածությամբ իշխանության-ընդդիմության դաշտերի կատաղի բնույթի վերաբերյալ հեռանկարների լայն հիմնք է տալիս: Մեկդիսում թեև Մոհամեդ Յաղբղբոյղլի Մեծ միասնության կուսակցությունն է միայն, որ Էրբաքանի կառավարությանն աջակցելու դատարկություն է հայտնում: Իսկ հաղթանակն այդ կազմակերպությունը շատ հանձնարարություններ ունի: Քանի որ Միջլիսում ընդամենը 7 տեղ է գրավեցնում: Այդ կերդ սառած վստահության ֆոնի հարցը Էրբաքանի կառավարության համար ձեռք է բերում բավական լուրջ բնույթ: հասկանալ այն դեպքում, երբ Բարեփոխության-«Ճշմարիտ ուղի» դաշինքի դեմ երկուսեմ ընդդեմ են տվյալ կուսակցությունների զգալի թվով դատագանվորներ: Չի բացառվում, որ վերջիններս միանան դեռևս Էրբաքան-Չիլլեր բանակցությունների ընթացքում իրենց կուսակցությունների շարքերը լրացնելու: Այդ առումով դատական չէ Յիլմազի հանդիսությունը, թե նոր կառավարությանը վստահության քվեի հարցում լուրջ բարդություններ են առաջանում:

Առաջիկա օրերը ցույց կտան Յիլմազի դիրքորոշման իրականությունը: Անհրաժեշտ է ասել, որ կարծողներ կան, որ նրանց ոչ այնքան վստահության քվեն է, որքան Բարեփոխության և «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցությունների հանդեպ հանդես եկող կենտրոնական ուժերը: Դրանք ներկայացնում է Ազգային հանրապետական կուսակցությունը, որի ղեկավարությունը հանդես է գալիս Բարեփոխության կուսակցության դեմ: Ինչպես հայտնի է, Ազգային հանրապետական կուսակցությունը ոչ միայն չի գիջել Էրբաքանին, ընդհակառակը հարկադրել է գիջումների գնալ: Տեղի ունեցող լուսավորության նախարարության գործունեությունը Չիլլերը կոնկրետ վարժարանների ցանցը հերկում բնդլայնելու հնարավորությունից զրկել է Էրբաքանին: Ընդ որում, կրոնական գործերի վարչությունը նաև վերահսկում է «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցությունը այն հանձնվել է վերջինիս ներկայացուցիչ ղեկավարարի ենթակայությանը:

Այս ամենը վկայում է, որ Թուրքիան հազիվ թե գիջի դիրքերը: Որոնց կայացած դեպքում, նրա արտաքին հաղթանակության հիմնական ուղղությունները վաղուց ճշտված են: Որոնք իսլամիստ Բարեփոխության կուսակցության իշխանությունը ոչարդալու կընդլայնի Թուրքիայի ազգային շահերի ու Արևմուտքի նկատմամբ դատարդությունների միջև խոստանալիս Անկարայի հնարավորությունները:

ՏԻԳՐԱՆ ՉԻԼԻՆԳԻՐՅԱՆ
Ազգ վարձագիր

ՍԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Իսլամական գործոնը Թուրքիայի արտաքին եվ ներքին քաղաքականության լծակ

Կազմակերպից Էրբաքանի կառավարությունը

Իսկ իսլամիստ Բարեփոխության կուսակցության նախագահ Նեջմեդդին Էրբաքանը հայտնեց, թե ընդունելության է խնդրել Սուլեյման Դեմիրելից: Լույս օրը հանդիսությունն նախագահի նստավայրում Էրբաքանը Դեմիրելին ներկայացրեց նոր կառավարության կազմը, որը նախագահը հաստատեց:

Այսպիսով, կազմավորվեց Էրբաքանի կառավարությունը, որը 54-րդն է Թուրքիայի պատմության մեջ: Դաշտային հիմունքներով այն կազմում են Բարեփոխության և «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցությունները: Հետաքրքրական է, որ նենց վերջինս Թանսու Չիլլերի գլխավորությամբ հանում ոլորտում էր իսլամիստ Բարեփոխության կուսակցության իշխանությունը նեկում բացառելու առիթությամբ: Ավելին 1995 թ. դեկտեմբերի 24-ի ընտրություններից հետո Չիլլերը, սեռվելով կառավարության կազմելու Էրբաքանի առաջարկը, «Մայր հայրենիք» կուսակցության առաջնորդ Մեսուտ Յիլմազին կոչեց է նման հայլի: Նրա պատկերավոր արտահայտությամբ, Էրբաքանի Բարեփոխության կուսակցության հետ կառավարություն կազմելու դեպքում Յիլմազն ակամա կմրցակցի թե նեկի և թե իր կուսակցության առաջարկ: Այսպես ասեն Զախ-ժողովրդավարական կուսակցության նախագահ Բյուլենթ Էջեվիթն է դիմում Չիլլերին իրավաբանորեն հարցնելով «Դատավարության կազմելով Էրբաքանի հետ Դուք մի՞թե չեք մրցակցում Ձեր երկրի և կուսակցության առաջարկ»:

Միանձնյակ, ժողովրդահանրապետական կուսակցության նախագահ Դենիզ Բայքալը հրկում Բարեփոխության կուսակցության իշխանության գալու դատավճռատու է համարում Բյուլենթ Էջեվիթին: Նրա կարծիքով, վերջինս, աջակցելով «Մայր հայրենիք» և «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցությունների մասնակցությամբ Մեսուտ Յիլմազի անկնենամնակ կառավարությանը, վաստակեն Էրբաքանի կառավարության կազմավորման հոդ նախաստաստից: Ինչ վերաբերում է «Մայր հայրենիք» կուսակցության նախագահ Մեսուտ Յիլմազին, նա շարունակում է աջակցեստն երկու կուսակցության միավորման կոչով կիսել Չիլլերին: «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցության փոխնախագահ Իսմայիլ Քեմալն իր հերթին անկարգ է հասնարում այդ կոչը դատճառաբանելով, թե Չիլլերը նման կոչով շարչ 4 ամիս առաջ դիմել էր Յիլմազին և մերժել:

Այս ամենը միջկուսակցական դաշտի գրեթե ոչնչեն են: Բարեփոխման այնպիսի գործիչների, ինչպես Մեսուտ Յիլմազը, Բյուլենթ Էջեվիթն ու Դենիզ Բայքալը, Բարեփոխության և «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցությունների դաշնային կառավարության ստեղծումը բացառապես տրամաբանվածությամբ իշխանության-ընդդիմության դաշտերի կատաղի բնույթի վերաբերյալ հեռանկարների լայն հիմնք է տալիս: Մեկդիսում թեև Մոհամեդ Յաղբղբոյղլի Մեծ միասնության կուսակցությունն է միայն, որ Էրբաքանի կառավարությանն աջակցելու դատարդություն է հայտնում: Իսկ հաղթանակն այդ կազմակերպությունը շատ հանձնարարություններ ունի: Քանի որ Միջլիսում ընդամենը 7 տեղ է գրավեցնում: Այդ կերդ սառած վստահության ֆոնի հարցը Էրբաքանի կառավարության համար ձեռք է բերում բավական լուրջ բնույթ: հասկանալ այն դեպքում, երբ Բարեփոխության-«Ճշմարիտ ուղի» դաշինքի դեմ երկուսեմ ընդդեմ են տվյալ կուսակցությունների զգալի թվով դատագանվորներ: Չի բացառվում, որ վերջիններս միանան դեռևս Էրբաքան-Չիլլեր բանակցությունների ընթացքում իրենց կուսակցությունների շարքերը լրացնելու: Այդ առումով դատական չէ Յիլմազի հանդիսությունը, թե նոր կառավարությանը վստահության քվեի հարցում լուրջ բարդություններ են առաջանում:

Ինչ վերաբերում է դեսնոսարարների արտաքին, դրանք կառավարության մաս կազմող Բարեփոխության և «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցությունների միջև բաշխվել են 10 : 9 հարաբերակցությամբ: Ընդ որում, իսլամիստ Էրբաքանի կառավարության կազմում Չիլլերի կողմին տեղ են գրաղեկցում նաև տիկին Ըրքալ Սայլրքեն ու Այֆեր Յիլմազը: Եվրոպայի ուժային 3 նախարարի կուսակցական դատկանելությունից կարելի է ենթադրել, որ Չիլլերը կառավարության մեջ տեղի բաշխման հարցում ոչ միայն չի գիջել Էրբաքանին, ընդհակառակը հարկադրել է գիջումների գնալ: Տնտեսվելով լուսավորության նախարարության գործունեությունը Չիլլերը կրոնական վարժարանների ցանցը հերկում բնդլայնելու հնարավորությունից զրկել է Էրբաքանին: Ընդ որում, կրոնական գործերի վարչությունը նաև վերահսկում է «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցությունը այն հանձնվել է վերջինիս ներկայացուցիչ դեսնոսարարի ենթակայությանը:

Այս ամենը վկայում է, որ Թուրքիան հազիվ թե գիջի դիրքերը: Որոնց կայացած դեպքում, նրա արտաքին հաղթանակության հիմնական ուղղությունները վաղուց ճշտված են: Որոնք իսլամիստ Բարեփոխության կուսակցության իշխանությունը ոչարդալու կընդլայնի Թուրքիայի ազգային շահերի ու Արևմուտքի նկատմամբ դատարդությունների միջև խոստանալիս Անկարայի հնարավորությունները:

ՏԻԳՐԱՆ ՉԻԼԻՆԳԻՐՅԱՆ
Ազգ վարձագիր

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐ

Վերջին համազարկերը

Նախընտրական դայքարը Ռուսաստանում հասավ իր եզրագծին: այսօր, հուլիսի 3-ին տեղի է ունենում նախագահական ընտրությունների երկրորդ եւ հուսանք, վերջին փուլը

Հուլիսի 1-ի ուշ երեկոյան, երբ նախընտրական քարոզչություն վարելու համար թույլատրված ժամկետի ավարտին մնացել էր մեկ ժամից փոքր-ինչ ավելի (ընտրություններից 24 ժամ առաջ ամեն քարոզչություն դադարեցվում է), Ռուսաստանի նախագահության երկու թեկնածուները, Գենադի Զյուգանովն ու Բորիս Ելցինը, հեռուստաէկրանից դիմեցին երկրին ու ժողովրդին:

Զյուգանովը չխորհեց հակառակորդին վարկաբեկելու ոչ այնքան քաղաքակիրթ կեցվածքից, ընդգծելով, որ Ելցինը վախեցավ ուղիղ երեքում իր հետ բանավեճ վարելուց. «իսկ այժմ դա անիմաստ է, որովհետև Ելցինը լավ վիճակում չէ» (ակնարկում էր անառողջ լինելը): Այնուհետև ասաց, որ նախընտրական քարոզչության ողջ ընթացքում իրենով անվերջ վախեցրել են ընտրողին. «Սիա կգա մի ինչ-որ սարսափելի Զյուգանով, իր բիմով, եւ մեզ հետ կվարի, ամեն ինչ կխլեն, ամեն ինչ գրողի ծոցը կգնա», հեգնանքով նշեց նա: Այնուհետև կես առ կես սկսեց հերքել այդ մեղադրանքները. «Ձեզ անընդհատ ասում էին, թե Զյուգանովը հետ է քաշում: Իսկ իրականում Ռուսաստանին վերադարձրել են Պերեյասլավլյան Ռադայի ժամանակները, երբ մենք միավորվում էինք մեր եղբայրական Ուկրաինայի հետ»: Ընդգծելով, որ Ռուսաստանին «հետ են քաշել» դեռի դարասկզբի Կովկասյան դատերազմի ժամանակները եւ որեւէ խոսք չասելով, թե հաղթանակի դեռում ինքն ինչպես է դատկերացնում նաեւ այդ եզրագծից «առաջ գնալը», Զյուգանովն ավելացրեց. «Ասում են, հետ են քաշում, իսկ իրենք ծնել են բանդիտիզմ, հանցագործություններ եւ անարդասանություն, որոնք եղել են հաղաքացիական դատերազմի վերջում»: Զյուգանովի ելույթի ամենադրամատիկ մասը այն էր, երբ նա «մատը դրեց» հասարակության ամենացավոտ վերքին. «Ձեզ անվերջ ասել են, թե ահա կգա Զյուգանովը, եւ ամեն ինչ կխլեն: Տեղին է նկատել, որ հաղաքացիների 80 տոկոսից արդեն խլելու բան էլ չի մնացել», հանգի, ըստ Զյուգանովի, արժեզրկվել, փոշիացել են խնայողությունները, «նեղ օրվա, բաղձանքներ համար հավաքված գումարները»: Այնուհետև դրն Զյուգանովը ակնհայտորեն հանգստացրեց հասարակության մյուս 20 տոկոսին, որից դեռ «խլելու բան կա», նշելով, որ ինքը հիանալի հասկանում է՝ «երբ վաղը կրկին սկսեն հետ վերցնել եւ իրականացնել նոր վերաբաժանում, ապա վաղը չէ մյուս օրը ողջ երկիրը կսկսի բոցկլտալ, ինչպես Չեչնիան»: Զյուգանովը հատուկ ընդգծեց, թե «իրենց գլխավոր բանավեճը դրն Ելցինի հետ այն է, որ իր բլոկը եւ ինքը հանդես են գալիս հանուն ինքնաստիպ, ուժեղ, հարգված եւ արժանապատիվ Ռուսաստանի, որի հետ հաշվի դիտի նստեն բոլորը մեր մոլորակում»: Իսկ ահա Ելցինը, ըստ Զյուգանովի, «այն բանի կողմնակիցն է, որ Ռուսաստանը… նստի «մեծ յոթնյակի» նախաբաղնիում կորցնելով իր ազգային ու դետական արժանապատվությունը»:

Ուստ ընտրողը, հավանաբար, չի կարող իրեն հաշիվ չտալ, որ այդդես արդեն եղել է՝ յոթ երկար ու ծիգ տասնամյակներ «մեր մոլորակում բոլորը հաշվի են նստել» Ռուսաստանի հետ, սակայն հենց դրա հետեւանքով, համաշխարհային ընկերակցությունից օտարվածության ու «արժանապատիվ կտրվածության» արդյունքներով, երկիրը զգալիորեն հետ է մնացել համաշխարհային քաղաքակրթության զարգացումից գրեթե բոլոր բնագավառներում:

Չի կարելի, իհարկե, չնկատել, որ Զյուգանովը ճշտորեն մատնանշում էր այսօրվա առուսական հասարակության խոցերը: Սակայն ինչի՞ հետեւանք են դրանք, որտանո՞վ դրանցում մեղավոր է նաեւ նախորդ վարչահրամայական համակարգը: Դրն Զյուգանովն այս հարցը շրջանցեց, թեեւ լավ հայտնի է, որ տասնամյակներ շարունակ խորհրդային Միությունում բոլոր դժվարությունները հասարակական գիտակցությանն էին ներկայացվում իբրեւ «բուրժուական արտաքին անցյալի» վերադրուկներ: Այդ դրության հետ հիմա չարժե վիճել, սակայն մի՞թե ներկայիս դժվարություններից եւ ոչ մեկը իր արմատները չի առնում ոչ հեռու անցյալից: Թե՞ «բուրժուական անցյալը» կարող էր վերադրուկներ ունենալ, իսկ խորհրդային անցյալը՝ ոչ:

Զյուգանովը խոստացավ իշխանության գալու դեպքում իր քաղաքականության գերակայությունը դարձնել «ազգային արդյունաբերությունն ու ազգային կապիտալը», «կանանց, երեխաների, ծերերի նկատմամբ հոգատարություն ցուցաբերելը»: Իսկ այդ դիտի ինքնամփոփվածությունը ո՞ւր կտանի եւ որտեղի՞ց դետք է վերցվեն այն գումարները, որոնց հաշվին կարելի լիներ ոտի կանգնեցնել ազգային տնտեսությունն ու բարելավել ժողովրդի կենսամակարդակը՝ Զյուգանովը չնշեց: Ակամա հիշողության մեջ արթնանում են սպասիալյան «կամավոր» փոխառությունների սանվերջանալի կամդանիաները, որոնց միջոցով կողոպտվում էին ժողովրդական զանգվածների վերջին կոդեկները, տասնամյակներ հետո, այն էլ հարյուրադատիկ արժեզրկված մարելու տխուր հեռանկարով…

Իր ելույթի վերջում Զյուգանովը կատարեց մի ընդհանրացում, որը գրեթե բառացիորեն կրկնեց նաեւ Ելցինը: «Դուք, հարգելի ընտրողներ, ասաց նա, դետք է հվեարկեք ոչ թե Զյուգանովի կամ Ելցինի օգտին, դիտի ընտրեք ոչ այնքան այս երկուսից մեկին, այլ դիտի ընտրեք կամ ուժեղ, հզոր Ռուսաստան, կամ գաղութային աղմինիստրացիա»: Սա արդեն ուղղակի վիրավորանք էր Ելցինի հասցեին, որովհետեւ դրանով իսկ նա երկրի նախագահին համարեց օտարերկրյա կապիտալի կողմից Ռուսաստանը գաղութացնողների վարչախմբի ղեկավար:

Հակառակ Զյուգանովի, Ելցինի խոսքն ավելի զուսդ էր, զերծ անձնական վիրավորանքներից ու անվայել հարձակումներից: Նա իր հակառակորդի ազգանունը նշեց միայն մեկ անգամ, այն էլ՝ ընդհանրական առումով. «Հուլիսի 3-ին դուք դետք է հվեարկեք ոչ դարգաղես Զյուգանովի կամ Ելցինի օգտին, ապաց ներկա նախագահը, դուք դետք է հվեարկեք ձեզ համար, ձեր ընտանիքի, ձեր երեխաների ապագայի համար, այդ օրը դուք դետք է որոշեք ինչպես ապրել այսուհետեւ»:

Անդրադառնալով այն խնդրին, թե ինչու է հարկավոր անդրսման գնալ ընտրությունների, որովհետեւ «ամենն ծայն այժմ վճռական նշանակություն ունի», Ելցինը նշեց. «Ամենն նոր բան հեշտությամբ չի տվող: Ձգում եմ ձեր տարակուսանքները: Նրանք, ովքեր հունիսի 16-ին հվեարկել էին կոմունիստների օգտին, ծայն չէին տվել հանուն անցյալի վերադարձի, այլ արտահայտվել էին ներկայիս դժվարությունների դեմ»: Ելցինը չժխտեց այդ դժվարությունները եւ, հակառակ Զյուգանովի, չժխտեց իր ու իր վարչախմբի անձնական դատասխանատվությունը դրանց համար, զգացված կերդով նշելով, որ դրանք «իր սրտում ցավով են արձագանվում»: «Սակայն եթե հուլիսի 3-ին մեր փոխարեն հվեարկեն մեր վիրավորանքները, ապաց Ելցինը, աղետ կլինի»: Նա կոչ արեց «բեւաբարի չլինել»: «Ժամանակն է, ապաց Ելցինը, ազատությունը միացնել կարգուկանոնի հետ», ընդգծելով, որ ժողովրդի այդ տրամադրություններն ինքն ընդունել է իբրեւ «գործողությունների ուղղակի ցուցում»: Այստեղ ակնհայտորեն նախագահն ակնարկում էր իր վերջին կադրային փոփոխությունները, գեներալ Լեբեդի առաջադրումը: «Բավական է երկիրը բաժանել կարմիրների եւ սպիտակների, տգիտորով ապաց նա, բավական է դատերազմ զարկվել… Ես իսկակ գիտեմ, թե ինչ է հարկավոր անել, դրա համար կա ուժ, կամք, վճռականություն, ձնում է միայն ձեր սատարումը…»:

Ռուսաստանի հաղաքացի չեմ, բայց անկեղծորեն խոստովանում եմ, որ հուզմունքով էի լսում երկու ելույթն էլ: Այս մեծ երկիրը օտար չէ ինձ, եւ նրա ճակատագիրը, հուզված եմ, անտարբեր չի թողել Հայաստանում գրեթե մեկին: Երկու ելույթներում էլ կային դատը ճշմարտություններ, ցավ, ապագայի հույս, հավատ: Զյուգանովն ավելի ագրեսիվ էր, Ելցինն ավելի հավասարակշռված: Ո՞ւմ կհաջողտա Ռուսաստանը, ո՞ւմ «վերջին համազարկն» ավելի դիպուկ կլինի: Այսօր Ռուսաստանը դատասխան դիտի տա այս հարցին: Ու նաեւ այն բանին, թե թեկնածուներից ո՞վ է ավելի լավ ճանաչում սեփական ժողովրդին, ո՞վ ավելի լավ գիտի նրա հոգեբանությունը եւ ո՞ւմ խոսքն է հասել ընտրողների սրտին ու մտքին:

ԱՌԹԻԼ ՀԻՎԱՆԼԻՍՅԱՆ

ԱԶԳ

Մշակույթ

Հայագիտություն Կանադան չի շրջանցում

Պրոֆեսոր Դորա Սահայանը հասնում է նպատակին

Դորա Սահայանը Կանադայի Մակգիլ համալսարանի գերմանագիտության բաժնի պրոֆեսոր է: Մոնրեալում գտնվող հիշյալ համալսարանը Կանադայում համարվում է առաջինը: Մասամբ պետական է, մասամբ մասնավոր: 13 տարի առաջ մտահղացություն է ունեցել հայագիտությունը ասպիրանտական ներմուծել Կանադա: Անցյալ տարի Մոնրեալի Մակգիլ համալսարանում նրա ջանքերով գումարվեց հայագիտական 5-րդ համաժողովը, որին մասնակցեցին 40-ից ավելի հայագետներ աշխարհի տարբեր երկրներից: Վերջերս պրոֆեսորը Հայաստանում էր եւ Երեւանի պետական համալսարանում կազմակերպված լեզվաբանության գիտաժողովին զեկուցումով հանդես եկավ: Տիկին Սահայանի նախաձեռնությամբ երկու համալսարանների լեզուների ամբիոնների միջեւ պիտի համագործակցություն սկսվի («Ազգը» ժամանակին համառոտ անդրադարձել է դրան): Տարբեր տարիներին հեղինակած դասագրքերից բացի, անցած տարի լույս տեսավ Դորա Սահայանի «Հայկական առածանին» անգլերեն լեզվով, որը առածաբանների գնահատականին է արժանացել:

հայագետներ, որը հիանալի երեւույթ պիտի համարել», ասում է պրոֆեսոր Սահայանը: Նա Society for Armenian Studies ամերիկյան կազմակերպության անդամ է: Այն, ինչ անում է, անշուշտ մաս է կազմում հայագիտական ընդհանուր գործին: Նրա գործունեությունն անցյալ տարի նկատվեց Մակգիլում կազմակերպված հայագիտական 5-րդ գիտաժողովին: «Գիտաժողովի լեզուն անգլերենն է, որ մտերի փոխանակությանը բոլորը կարողանան մասնակցել: Կանադայի հայ գաղութից մասնակցում էին 2-3 հոգի, պրոֆեսոր Հայրիկյանը Հոլանդիայից էր, պրոֆեսոր Լեյմրնը Դանիայից, պրոֆեսոր Քաուեն Միացյալ Նահանգներից: Մասնակիցներ կային Շվեյցարիայից, Ավստրիայից, այլ երկրներից: Գիտաժողովում հնչած զեկուցումների տեմատիկն ամիսներ առաջ տպագրվեցին առանձին գրքով, որի օրինակները հանձնվել են Երեւանի պետական համալսարանին եւ ակադեմիայի գրադարաններին», գիտաժողովի մասին է պատմում Դորա Սահայանը:

Ի տարբերություն մինչ այսօր հայ լեզվաբանությանը նվիրված համաժողովների, կազմակերպվածն ավելի ընդգրկուն էր. ընտրվող հարցերը բավականին ընդարձակ: Օրինակ, ինչությանն արժանացան հայոց լեզվի ուրիշ լեզուներից իր վրա կրած ազդեցությունները, հայերենը տարբեր աշխարհագրական եւ հաղորդակցման միջավայրում ինչպիսի փոփոխություններ է կրել եւ այլն: Ուշադրության արժանացավ Փարիզում խոսվող հայերենը: Լեզվաբանի ասելով, Կանադայի հայ գաղութը համանաբար նոր է եւ այդպիսի փոփոխություններ այնտեղ չեն նկատվում:

1991 թ. Մակգիլ համալսարանում Դորա Սահայանի ջանքերով կազմակերպվել են հայերենի դասընթացներ Հանրալսարանի Continuing Education այսպես կոչված լրացուցիչ դասընթացների շարքում մասնակիցներ երեկոյան ժամը 5-ից հետո հետաքրքրվում են հայերենի դասընթացներին: Մասամբ օտարներ են, որոնք բնավ հայերեն չգիտեն, մասամբ ուսանողներ Մակգիլից, որոնք հայերեն քիչ գիտեն եւ ուզում են կատարելագործվել: Օտարներ ամենատարբեր հետաքրքրություններից ելնելով են հետաքրքրվում այդ դասընթացներին, ասենք լեզվաբան են եւ հայերենն իրենց լրացուցիչ հնդեվրոպական լեզու են ասվորում, կամ անձնական հետաքրքրությունից ելնելով. «Չի կարելի ասել, թե համատարած հետաքրքրություն է նկատվում, բայց հայերենի նկատմամբ հետաքրքրությունը չի տարբերվում մյուս լեզուների նկատմամբ գոյություն ունեցող հետաքրքրությունից, ասում է տիկին Սահայանը: Հեռու ենք այն մտքից, թե դրանով հայագիտության հարցերը լուծված են: Այդ իսկ պատճառով բավական ժամանակ է, որ աշխատանք է ձեռնարկվում հայագիտական ամբիոն ստեղծելու ուղղությամբ: Ծրագրեր են կազմվում, հանդիպումներ են տեղի ունենում համալսարանի ղեկավարության հետ, մասնավորապես խոսակցություն ծավալվում գումարներ հայթայթելու ուղղությամբ: Չէ՞ որ այդ տիպակ ամբիոնի ստեղծումը կապված է հսկայական գումարների հետ, անհրաժեշտ է 2 միլիոն կանադական դոլար: Երկու միլիոնի տոկոսներից է, որ պիտի գոյատեւեմ: Այսինքն ընդարձակ հնարավորություններ այնտեղ չեն լինի, բայց եթե ճիշտ կազմակերպենք մեր աշխատանքը, կկարողանանք առաջանալով մի ծրագիր, որով հայագիտության գծով ասպիրանտուրայում սովորել ցանկացողներ կկարողանան դա անել»: Տիկին Սահայանն ասում է, թե չգիտի այդ ամբիոնում իր դերն ինչ է լինելու: Իմն սնշշոշ օգնում է ծրագրի կազմմանը եւ մասնում ստեղծել հայ լեզվաբանական մի ամբիոն օտարների համար, որտեղ բնավ հայերեն չգիտեն, մասամբ ուսանողներ Մակգիլից, որոնք հայերեն քիչ գիտեն եւ ուզում են կատարելագործվել: Օտարներ ամենատարբեր հետաքրքրություններից ելնելով են հետաքրքրվում այդ դասընթացներին, ասենք լեզվաբան են եւ հայերենն իրենց լրացուցիչ հնդեվրոպական լեզու են ասվորում, պարբերական: Այն կտրվածքի Հայաստանի եւ դրսի հայ լեզվաբանների հոդվածներ, հայագետների կատարած աշխատանքներին կանդրադառնա: Հոդվածների դիմաց հեղինակները չեն վճարվի: «Այդպիսի մակարդակի վրա մտքերի փոխանակություն կատարելը չափազանց կարեւոր է եւ այստեղ ոչ թե նյութական շահը պետք է լի-

նի մեր հետաքրքրությունը, այլ կատարած աշխատանքը ներկայացնելու մտահոգությունը», կարծում է պրոֆեսոր Սահայանը: Պարբերականը լույս կտեսնի անգլերենով, նաեւ ֆրանսերենով: Հոդվածները պիտի բարգմանված ուղարկվեն տեղում միայն խմբագրվելու պայմանով: «Սրանք գեթ օրի մեջ ծրագրեր են, ասում է պրոֆեսորը: Չգիտեմ անգամ, թե պարբերականը ինչ հաճախականությամբ է լույս տեսնելու տարեկան մեկ, երկու, թե երեք համարով»: Տիկին Սահայանի հետ մեր զրույցում անդրադարձանք նաեւ նրա կազմած առածանուն: «Գլխին ավելի 150-ից ավելի էջերից բաղկացած մի ներածություն: Ներկայացնում եմ հայկական առածների նախկնատրվածքը, լեզվաբանական առանձնահատկությունները, հետո խոսում եմ բարգմանական իմ տեխնիկայի մասին եւ առա անդրադառնում երեք կարեւոր բնամանների, հայ ժողովրդի հավատալիքներին, դրանց արտացոլումը առածների մեջ, բնանկան հարաբերություններին, հատկապես նահապետական մտածելակերպի արտացոլումը դրանցում եւ հայկական խոհանոցին: Վերջում բուն առածանին է 12 գլխից բաղկացած», ներկայացնում է հեղինակը: Ըստ պրոֆեսորի, բավական դրական կարծիքներ են եղել, մասնավորապես ճանաչված առածաբան պրոֆեսոր Վոլֆգանգ Միդերը ինքն է առաջինը գրախոսել մի շարք գերադրական արտահայտություններ գործածելով: Գրախոսողը գտել է, որ բոլոր ազգերը Դորա Սահայանի մոդելով պիտի ներկայացնեն իրենց առածների գանձարանը:

Մակգիլ համալսարանի դասախոսի «Ժամանակակից հայոց լեզուն աշխարհի անգլիախոս հանրության համար» դասագիրքն արդեն պատրաստ է: Այն երկու տարի փորձարկվել է համալսարանի լրացուցիչ դասընթացներում: Գործածված մեթոդը նոր է, ժամանակակից եւ անշուշտ կարեւոր կլինի հայերենն ուսումնասիրող օտարերկրացիների համար:

ՄԵԼԻՏԻՆ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Դրամբյանի վաստակը ճանաչում են արվեստաբաններ

Պատկերասրահում բացվեց ցուցահանդես, իսկ գիտաժողովը՝ երեկ, այսօր, վաղը

«Ռուբեն Դրամբյան երեւույթը պատահական չէր, ազնվական ընտանիքի զավակը ազնվական կրթություն ստանալով անհնարին էր, որ ազնվական գործ չաներ», երեկ պատկերասրահի հիմնադրի հիշատակին նվիրված ցուցահանդեսը բացելով ասաց Ազգային պատկերասրահի տնօրեն Շահեն Խաչատրյանը: 3 ամիսը չհերիքեց, որ հարյուրամյակը բոլորեր (ապրել է 1891-1991), ափսոսանքով ավելացրեց պրն Խաչատրյանը: Պատկերասրահի նախասրահում ներկայացված լուսանկարներում Ռուբեն Դրամբյանն է: Իսկ 3 ընդարձակ սրահ տրամադրված է պատկերասրահի հիմնադրի ստեղծած հավաքածուի ցուցադրմանը: Մարտիրոս Սարյանի 1934-ին վրձնած Դրամբյանի դիմանկարը դիմավորում է սրահ մտնողին: Հավաքածուն ընդգրկում է հայ, ռուս, եվրոպացի նկարիչների կտավներ, խանդակներ: Ցուցադրանոցում Բաբբեուկ Մելիքյանի, Մախոխյանի, Շաբանյանի, Ե. Թադեւոսյանի, Սարյանի, Յակուլովի, Ե. Քոչարի, Հ. Կոջոյանի, Բրյուլովի, Շչեդրինի, Կանդինսկու, Ռերիխի, Պետրով-Վոդկինի, Սոմովի, Լեւիտանի, Ռեպինի, Սերովի, XVII դարի անհայտ նկարիչների, Տինտորետտոյի (16-րդ դ.) Ռուբենսի, Գյոզ ժան Բաշիստի (18-19 դդ.) արժեքավոր կտավներ: Ազգային պատկերասրահի ցուցահանդեսային բաժնի վարիչ Ավետիք Տոնոյանցի գնահատմամբ, մոտ 200 ցուցանմուշ կազմող հավաքածուի ամենաարժեքավոր գործը Սերովի «Ակիմովայի դիմանկարն» է, որի գնորդ են ուզում դառնալ Ռուսաստանի տարբեր բանգարաններ: Արժեքավոր է համարվում նաեւ Տիտարենկոյի, եվրոպական նկարիչներից Պիտեր Կլասի (1597-1661) «Նատյուրմորտը», 19-րդ դարի նկարիչ Ֆ. Գվարդի «Բակը»: Իսկ Ռուբենսին վերնագրվող կտավը հավաստի լինելուց դուրս է: Ցուցահանդեսում ներկայացված կտավներից շատերն են ուղեկցվում Դրամբյանի «Իմ հուշերը» գրքից քաղած մակագրություններով: «Ժան Օնորե Ֆրագոնարի «Ռինալդո եւ Արմիդա» կտավը մեր բանգարանի ֆրանսիական բաժնի գլուխգործոցներից է», մեջբերված է հիշյալ գրքից Ֆրագոնարի կտավի կողքին գտնվող մակագրության մեջ:

Այնուհետ, ինչպես տեղեկացրել էինք «Ազգի» երեկվա համարում, ցուցահանդեսի այցելուները բարձրացան պատկերասրահի 9-րդ հարկի դահլիճ, արվեստաբանական եռօրյա գիտաժողովը սկսելու: «Ռուբեն Դրամբյանի վաստակը ազգային մեծ գործչի վաստակ է, որ պիտի ճանաչենք, գիտաժողովը բացելով ասաց Արվեստի ինստիտուտի տնօրեն Լեւոն Հախվերդյանը: Դրամբյանը ռուսագիր էր, իմ բախտը բերեց բարգմանեցի նրա գրքերը: Ռուբեն Դրամբյանի շնորհիվ ես հասկացա՝ ինչ է նկարչությունը»: Գիտաժողովի եռօրյա նիստերը գումարվում են Ազգային պատկերասրահի դահլիճում (IX հարկ) առավոտյան ժամը 11-ին, գերեկվա նիստերը՝ ժ. 14-ին:

Մ. Ս.

«Քանասեղծ էր դաշնակը...»

Հուշ-երեկո Դավիթ Հովսեփյանի 25-ամյակին

Ընդամենը 18 տարի ապրեց Դավիթ Հովսեփյանը: Ոչխա՞ն անկասար երազներ մնացին: Նրան ճանաչողները կարող են հաստատել, որ գործի նվիրյալ էր: Աղբողներիս բողեց իր իսկ տանը խնամով ստեղծած 2 բանգարան

Հովհաննես Շիրազի եւ Անդրանիկի: 1991-ին «Արեւիկ» հրատարակչությունը լույս ընծայեց Դավթի «Երբ արցունքը խոսել գիտենար» բանաստեղծությունների գրքույկը՝ Համո Սահյանի «Երկու խոսքով»: «Ես մարգարե չեմ, բայց կարող եմ ասել, որ այս պատանին իսկական բանաստեղծ էր դառնալու... Դրա համար էլ արժե տպագրել նրա ժառանգությունը հենց այս վիճակում»:

Այսօր բանաստեղծության սիրահար Դավիթը կլիներ 25 տարեկան: Նրա ծննդյան 25-րդ տարելիցին էր նվիրված Դավթի հարազատ բակում հուլիսի 1-ին կայացած հանդիսությունը, որը մեծ թվով մարդկանց էր հավաքել: Ներկա էին անվանի գրողներ, լրագրողներ, ուսուցիչներ, պոեզիայի երկրպագուներ: Պատարագի արարողությունը կատարում էր Սուրբ Հարավոր եկեղեցու քահանա Տեր-Գեւորգը:

Պատանի Դավթի մասին գնահատականի, ցավի եւ ափսոսանքի խոսքեր են ասում ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Գեւորգ Դարիբջանյանը, Հրանտ Մաքեւոսյանը, Գուսան Համազասպը, Արամայիս Սահակյանը, բանաստեղծության դոկտոր Սամվել Սուրադյանը, Պերճ Զեյթունցյանը եւ էլի շատերը: Ներկաները ունկնդրում են Սվետլանա Խանումյանի ասմունքը՝ հնչում են Դավթի բանաստեղծությունները: Աշ պատգամավոր, հեռուստադրող Սերգեյ Երիցյանն ազդարարում է, որ Դավթի հիշատակը հավերժացնելու նպատակով ՀՀ տեղեկատվության նախարարությունը սահմանել է լավագույն մանկապատանեական գրքի ամենամյա մրցանակ: Այնուհետ ներկաները այցելում են գորավար Անդրանիկին եւ Շիրազին նվիրված հուշ-սենյակները:

ԱՐՄԵՆ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

Յուցահանդես՝ նվիրված հայ պատմիչներին

Հին եւ միջին դարերում պատմական երկերի հեղինակներին անվանում էին պատմիչներ: Նրանք նկարագրում էին երկրի կյանքում տեղի ունեցող իրադարձություններն ու դեպքերը, վերլուծում էին հասարակական-քաղաքական իրադարձությունները:

Գրադարանային ֆոնդերի անմակտելի մասն են կազմում նաեւ պատմիչների գրքերը, որոնք լույս են տեսել աշխարհի զանազան վայրերում Թիֆլիս, Վենետիկ, Մոսկվա... Անցած տասնամյակներում գգալի էր «Հայաստան» հրատարակչության աշխատանքը, որի շնորհիվ «Հայ մատենագիրներ» մատենաշարով լույս տեսան տասնյակ գրքեր: Իսկ վերջին շրջանում Երեւանի համալսարանի հրատարակչությունը դրանք գրաբար եւ աշխարհաբար տեքստերով լույս ընծայեց «Ռուսաստանի գրադարան» մատենաշարով:

Հայ պատմիչների երկերի բարգմանության ու վերլուծության գործում մեծ է դերը մի շարք լեզվաբանների ու պատմաբանների, Ստեփանոս Մալխասյանց (Մովսես Խորենացի «Պատմութիւն հայոց», Փավստոս Բյուզանդ «Պատմութիւն հայոց»), Աշոտ Աբրահամյան (Եղիշե Կողբացի «Մեծ աղանդոց», Ստեփանոս Օրբելյան «Պատմութիւն նահանգին Սիսականայ»), Հիշենք նաեւ Վարագ Սարգսյանի, Հրաչ Բարթիկյանի, Արամ Տեր-Ղեւոնդյանի, Վարդան Վարդանյանի, Գեւորգ Թոսունյանի, Վրեժ Վարդանյանի բարգմանությունները:

Օրերս Հայաստանի Ազգային գրադարանում բացված «Հայ պատմիչներ» ցուցահանդեսում ներկայացված են տարբեր տարիների մի շարք հրատարակությունները, ինչպես նաեւ պատմիչների մասին Ստեփանոս Մալխասյանցի, Մկրտիչ Մկրյանի, Վայե Նալբանդյանի, Ստեփան Մելիք-Բախչյանի եւ ուրիշների աշխատությունները: Ցուցահանդեսում տեղ են գտել նաեւ բեւեռոր խոսքեր. «Հոգեւոր իմաստությամբ կարելի է հաղթել մեծ զորությանը» (Ս. Խորենացի): «Բոլոր առաքինություններից գլխավորը հավերժությունն է (Եղիշե)

ՏՊՈՅԱՆ ՀՈՒՐԱՏԱՆ

ՏԱՍՍՈՍ

Նմանակների թատրոնը Հայաստանում

Յոթերորդ եւ բալետի դեպքերոնում հուլիսի 17-ին և 18-ին հյուրախաղերով հանդես կգա մոսկովյան նմանակների թատրոնը «Նոու իլյուզիոն» ներկայացումով: Ներկայացման մեջ սպասվում է հանդիպում հաղթական յոթնյակներ Գորբաչովի եւ Ելցինի, Լենինի, Ստալինի, Բրեժնեւի, ինչպես նաեւ խորհրդային երգիչներ Ալլա Պուգաչովայի, Ֆիլիպ Կիրկորովի, Նատաշա Կարալյովայի, Իգոր Նիկոլաեւի եւ Սոֆիա Ռոտարուի նմանակների հետ:

Մահագավ Մարգո Հեմինգուեյը

Մահագավ Մարգո Հեմինգուեյը՝ ամերիկյան հայտնի «բոհեմոդել» ու դերասանուհին, հայտնավոր գրող Էռնեստ Հեմինգուեյի թոռնուհին: Դերասանուհու 2 ընկերները Մարգո Հեմինգուեյին մահացած են գտել Կալիֆորնիայի Սանտա-Մոնիկա հաղորդում տգնվող նրա սեփական տանը: Մարգո Հեմինգուեյն ընդամենը 41 տարեկան էր: 75 թվականին Ֆարեռոն Ֆիրմայի հետ դայմանագիր կնքելուց հետո նա դարձավ ԱՄՆ-ի առաջատար մոդելներից մեկը, իսկ հետագայում իր ուժերը փորձելով նաեւ որպես դերասանուհի Մարգո Հեմինգուեյը նկարահանվեց մի շարք կինոֆիլմերում: Գ. Ե.-Տ.

ԱՌՕՐ

Մարզական

ԵՎՐՈՊԱ-96

«Մաստերկարդը» ընտրում է «Եվրոպա-96»-ի «աստղերին»

Լավագույններին որոշում են լեգենդար Պելեն եւ Չաուչոնը

Ինչպես արդեն տեղեկացրել էինք, «Եվրոպա-96»-ի գլխավոր հովանավորներից մեկը աշխարհահռչակ «Մաստերկարդ» ֆիրման ամեն խաղի համար դրամական մրցանակներ է ասիմանել Եվրոպայի առաջնության յուրաքանչյուր հանդիպման լավագույն խաղացողի համար: Այդ արդյունքների շնորհիվ առաջնության վերջում ընտրվելու էր «աստղերի» հավաքական: Ընդհանուր առմամբ անցկացվել է 31 հանդիպում: Այդ բոլոր խաղերի արդյունքներով Լոնդոնի «Ռոյալ Գարդեն» հյուրանոցի դահլիճում ֆուտբոլի արքա Պելեն եւ լեգենդար Բոբբի Չարլտոնը հրապարակեցին ըստ «Մաստերկարդի» 1996 թ. Եվրոպայի առաջնության լավագույն խաղացողների անունները:

Դարպասապահներ.

Դեյվիդ Սիման (Անգլիա), Անդրեաս Քյոպկե (Գերմանիա)

Պաշտպաններ.

Լորան Բլան (Ֆրանսիա), Մաթիաս Զամմեր (Գերմանիա), Ռադեկ Լաստ (Չեխիա), Մարսել Դեսայի (Ֆրանսիա), Պաոլո Մալդինի (Իտալիա)

Կիսապաշտպաններ.

Դիդիե Դեշամ (Ֆրանսիա), Սթիվ Մակմանամն (Անգլիա), Պոլ Գասկոյն (Անգլիա), Ռուի Կոստա (Պորտուգալիա), Կարել Պոբորսկի (Չեխիա), Դիտեր Այլես (Գերմանիա)

Հարձակվողներ

Խրիստո Ստոիչկով (Բուլղարիա), Յուրի Ջուկաեֆ (Ֆրանսիա), Ալան Շիրեր (Անգլիա), Պավել Կուկա (Չեխիա)

Եղույթ ունենալով բազմաթիվ լուսագրողների առջև, Պելեն նշեց, որ գեղեցիկ խաղով ներկա առաջնությունում այնքան լինեն Ֆրանսիայի, Գերմանիայի, Խորվաթիայի, ինչպես նաեւ դաշտի տերերի հավակնությունները: Արժանահիշատակ են նաեւ չեխերի գաղտադրած եղույթները, որոնք, չնայած բազմաթիվ խոչընդոտների, հաղթահարեցին ամեն ինչ եւ դարձան եկան եզրափակիչ:

Եզրափակիչ խաղի հերոս Օլիվեր Բերհոֆը

«ՄԱՍՏԵՐԿԱՐԴԻ» ԲՈԼՈՐ դափնեկիրները

Խաղ	Խաղացող	Երկիր
1. Անգլիա-Շվեյցարիա	Ալան Շիրեր	Անգլիա
2. Բուլղարիա-Իսպանիա	Խրիստո Ստոիչկով	Բուլղարիա
3. Գերմանիա-Չեխիա	Մաթիաս Զամմեր	Գերմանիա
4. Դանիա-Պորտուգալիա	Պետեր Շմեյխել	Դանիա
5. Շոտլանդիա-Հոլանդիա	Գարի Մաքելիստեր	Շոտլանդիա
6. Ֆրանսիա-Ռումինիա	Յուրի Ջուկաեֆ	Ֆրանսիա
7. Իտալիա-Ռուսաստան	Պիերլուիջի Կազիրագի	Իտալիա
8. Խորվաթիա-Թուրքիա	Ռոբերտ Պրոսինեչկի	Խորվաթիա
9. Հոլանդիա-Շվեյցարիա	Դենիս Բերգկամպ	Հոլանդիա
10. Բուլղարիա-Ռումինիա	Խրիստո Ստոիչկով	Բուլղարիա
11. Պորտուգալիա-Թուրքիա	Ֆերնանդո Կոուտո	Պորտուգալ.
12. Իտալիա-Չեխիա	Ռադեկ Բեյբլ	Չեխիա
13. Անգլիա-Շոտլանդիա	Դեյվիդ Սիման	Անգլիա
14. Ֆրանսիա-Իսպանիա	Խոսե Կամինեռո	Իսպանիա
15. Գերմանիա-Ռուսաստան	Յուրգեն Կլինսման	Գերմանիա
16. Խորվաթիա-Դանիա	Դավոր Շուկեր	Խորվաթիա
17. Շոտլանդիա-Շվեյցարիա	Սթյուարտ Մաքոլ	Շոտլանդիա
18. Ֆրանսիա-Բուլղարիա	Լորան Բլան	Ֆրանսիա
19. Անգլիա-Հոլանդիա	Տեդի Շերինգհեմ	Անգլիա
20. Իսպանիա-Ռումինիա	Սերխի Բարխուան	Իսպանիա
21. Ռուսաստան-Չեխիա	Կարել Պոբորսկի	Չեխիա
22. Պորտուգալիա-Խորվաթիա	Ժոաո Վիեյրա Պինտո	Պորտուգալ.
23. Իտալիա-Գերմանիա	Անդրեաս Քյոպկե	Գերմանիա
24. Դանիա-Թուրքիա	Բրայան Լաուդրուպ	Դանիա
25. Անգլիա-Իսպանիա	Դեյվիդ Սիման	Անգլիա
26. Ֆրանսիա-Հոլանդիա	Բերնար Լամա	Ֆրանսիա
27. Գերմանիա-Խորվաթիա	Մաթիաս Զամմեր	Գերմանիա
28. Չեխիա-Պորտուգալիա	Կարել Պոբորսկի	Չեխիա
29. Չեխիա-Ֆրանսիա	Միրոսլավ Կադլեց	Չեխիա
30. Անգլիա-Գերմանիա	Դիտեր Այլես	Գերմանիա
31. Չեխիա-Գերմանիա	Օլիվեր Բերհոֆ	Գերմանիա

ՖՈՒՏԲՈԼ

«Այաքսի» ֆինալադացին. Յաարի Լիտմանեն

ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ԱՍԼԱՆՅԱՆ
Վաղանա

Մի ֆիլմ լուսագրողների վերջերս «Այաքսի» մարզիչ Լուիս Վան Գաալին հարցրեց. «Ֆինալադիայում կարո՞ղ ենք գտնել ուրիշ Լիտմաններ»: Վան Գաալը պատասխանեց. «Ոչ, տիկին: Միակ Լիտմանենը, որ կարող ենք գտնել, մեզ մոտ է»:

Չնայած իրեն ուղղված գովասանքներին, Յաարի Լիտմանենը շատ համեստ ֆուտբոլիստ է: Նա ատելություն է մյուս ֆիլմերի նկատմամբ: «Ֆինալադիայում ավել մեծ ժողովրդականություն ունեն սատուլի եւ ձյան հետ կապված մարզաձեւերը, իսկ ֆուտբոլը վերջին տեղերում է», ասում է Լիտմանենը: Առաջին տեղում հոկեյն է, որը լինելով պրոֆեսիոնալ, շատ դրամ է բերում: Մինչդեռ ֆուտբոլային խաղը հավաքում է հազիվ մի քանի հարյուր երկրպագուներ: Բայց Լիտմանենը որոշել էր դարձյալ: Հոր Օլավիի շնորհիվ, որը ժամանակին խաղացել էր ֆիննական ամենամոտիվ թիմերում եւ հավաքականում, Յաարի Լիտմանենը դպրոցական մարզվում էր Մանչեստրում, Լիսյոնում, Բարսելոնում եւ Գյոթեբուրգում: 21 տարեկան ֆինալադացուն իր կազմն ընդունեց «Այաքսը»:

Յաարի Լիտմանենը

«Առաջին մրցաշրջանը լավագույնս 1992 թ նոյեմբերից մինչեւ 1993 թ. հունիս. ամեն ինչ ուսումնասիրեցի փոխարինողների նստարանից: Ամենաբարդը դիտեցի Դենիս Բերկամպի խաղը, որն ինձ շատ բան սովորեցրեց», ասում է Լիտմանենը: Երբ «Այաքսի» ասպը Բերկամպը բիմը լքելով տեղափոխվեց Միլանի «Ինտեր», Լիտմանենը շտապով «Այաքսում» գրաղեցրեց նրա տեղը: Առաջին իսկ խաղում, որտեղ Հոլանդիայի գերազանցի մրցումներում «Այաքսը» 4-0 հաշվով հաղթեց «Ֆեյենորդին», Լիտմանենը խփեց 2 գոլ եւ հայտնվեց ուշադրության կենտրոնում: Մինչ նրա խաղընկերները մնում էին «Այաքսը», նա մնում էր բիմին հավատարիմ: «Այստեղ «Այաքսում», ես աշխարհի ամենաուժեղ բիմում եմ», ասում է Լիտմանենը, բացատրելով իր հավատարմությունը: Եվրոպայի 1995 թ. չեմպիոն Լիտմանենը չկարողացավ դառնալ կրկնակի չեմպիոն. «Վնաս չունի, դեռ ժամանակ կա», ասում է ատամնաբույժ եւ ուժեղ կամքի տեր Յաարի Լիտմանենը:

ՇՈՒՇԱ

Հայաստանի չեմպիոնի նոր հաղթանակը

Գրոսմայստեր Վլադիմիր Հակոբյանը շարունակում է իր գերազանց ելույթը Իսպանիայում ընթացող միջազգային մրցաշարում: Վեցերորդ տուրում հայ շախմատիստը շաս կարեւոր հաղթանակ տարավ միանձնյա առաջատար ռուսաստանցի Սերգեյ Իոնովի նկատմամբ: Այս նոր հաջողությունից հետո Հակոբյանը, Ուկրաինայի գրոսմայստեր Իգոր Նովիկովի հետ սկսեց գլխավորել աղյուսակը: Առաջատարները 6 հնարավորից ունեն 5-ական միավոր:

Մինչեւ մրցաշարի ավարտը մասնակիցները կանցկացնեն երեք կան ղարտիա: Յոթերորդ տուրում կենտրոնականը, իհարկե, Վլադիմիր Հակոբյանի եւ Իգոր Նովիկովի հանդիպումն է: Հայաստանի շեմպիոնը խաղում է սպիտակներով:

Ա. Հ.

Իրանը կմասնակցի օլիմպիադային

Նվս մեկ երկիր Իրանը հաստատեց իր մասնակցությունը շախմատի 32-րդ համաշխարհային օլիմպիադային: Այսպիսով, երեւանյան օլիմպիադայում հանդես գալու ցանկություն են հայտնել 113 տղամարդկանց եւ 81 կանանց թիմեր:

Պաշտոնական հայտերը շարունակվում են ստացվել:

Ա. Հ.

Մեկնարկեց կանանց Հայաստանի առաջնությունը

Երեւանի շախմատիստի կենտրոնական տանը մեկնարկեց կանանց Հայաստանի առաջնությունը: Ինչպես վերջերս սահմանված տղամարդկանց առաջնությունում, այստեղ էլ վերջնական արդյունքների հիման վրա կառուցվի Հայաստանի կանանց հավաքականների կազմը, որոնք կմասնակցեն 32-րդ համաշխարհային շախմատային օլիմպիադային: Նշենք, որ որպես օլիմպիադայի կազմակերպիչ, Հայաստանը այդ խոշոր շախմատային ստուգատեսին կներկայանա երկու հավաքականով: Ներկա առաջնությանը մասնակցում են 14 շախմատիստուհիներ, որոնք, ըստ միջանկահանության տեղաբաշխվել են հետեւյալ կերպ.

1. Արմինե Անդրեասյան
2. Մարիաննա Գասպարյան
3. Մարինե Ավետիսյան
4. Գոհար Հյուսաբյան
5. Նաիրա Սովսիսյան
6. Արուսյակ Գրիգորյան
7. Թամար Փիրումյան
8. Էռնա Խալաֆյան
9. Միլենա Եսայբեկյան
10. Լյուդմիլա Ալանյան
11. Նելլի Սոհինյան
12. Արմենուհի Թանասարյան
13. Աբալույս Գրիգորյան
14. Լիլիթ Մկրտչյան

Մրցաշարի ամենարարձր գործակիցն ունի մեր հավաքականի առաջատար, գրոսմայստեր Էլինա Դանիելյանը՝ 2330, նրանից հետո գալիս են Լիլիթ Մկրտչյանը՝ 2195 եւ մեր բազմափորձ Լյուդմիլա Ալանյանը՝ 2180:

Երեկ կայացան առաջին տուրի հանդիպումները:

Ա. Մ.

Պատանի բադմինտոնիստները վերադարձան Իրանից

ԵՐԵՎԱՆ, 1 ՅՈՒԼԻՍ, ՓՍՍՏ: Իրանից վերադարձան Հայաստանի պատանեկան հավաքականի բադմինտոնիստներ Հայկ Միսակյանը, Վայագան Գեւորգյանը եւ Գարիկ Սովսիսյանը, որոնք մասնակցեցին Իրանում անցկացված միջազգային մրցաշարին: Այս ստուգատեսը, որին պետք է մասնակցեին 10 երկրների ընտրանիներ, այնքան էլ լավ կազմակերպված չէր եւ միայն վերջին պահին հայտնի դարձավ, որ մրցաստարեզ դուրս կգան երեք երկրների պատվիրակներ: Հայաստանցի մասնակիցներից բոլորից հաջող հանդես եկավ Վայագան Գեւորգյանը, որը կիսեց 9-16-րդ տեղերը: Ի դեմ, նա եւ Գարիկ Սովսիսյանը նախապատրաստվում են աշնանը Դանիայում կայանալիք մարզաձեւի աշխարհի պատանեկան առաջնությանը:

Հայ վետերանների հաղթական վերադարձը

ԵՐԵՎԱՆ, 1 ՅՈՒԼԻՍ, ՓՍՍՏ: Լիլեհամերում վերջերս անցկացվեց սեղանի թենիսի աշխարհի վետերանների 8-րդ առաջնությունը, որին մասնակցեցին 52 երկրների 2400 մարզիկներ: Մրցաշարի հեղինակության մասին է խոսում թեկուզ այն փաստը, որ Ատլանտայի օլիմպիական խաղերին կմասնակցեն 5000 մարզիկներ աշխարհի 197 երկրներից: Հետաքրքիր է, որ նորվեգական այս փոքր խաղաքարի մարզաղալատում սեղանների շուրջ հարաբերությունները պարզեցին ոչ միայն անցյալի հանրահայտ մարզիկ-մարզուհիները, այլեւ սիրողական կարգ ունեցողները: Ստուգատեսում Հայաստանը ներկայացրին միջազգային կարգի սպորտի վարպետներ, ԽՍՀՄ հավաքականի կազմում Եվրոպայի չեմպիոն եւ աշխարհի փոխչեմպիոն դարձած Էմիրա Անտոնյանը եւ նրա մեկ այլ անվանի խաղընկերուհի Ռիտա Պողոսովան: Նրանք հանդես եկան 40-50 տարեկանների մրցաշարում: Կրկին փայլեց Էմիրա Անտոնյանը, որը, կարծես թե վերսին ձեւ էր բերել երկրորդ երիտասարդությունը: Նա խմբային մրցաշարում տոնելով երեք հաղթանակ, իրավունք նվաճեց մասնակցելու եզրափակիչ փուլին: Այստեղ նա Էմիրան մրցակցությունից դուրս էր: Իրար հետեւից առավելության հասնելով 6 մրցակցուհիների, Էմիրան դարձավ աշխարհի չեմպիոն: Մի փոքր անհաջող էր Ռիտա Պողոսովայի մեկնարկը, որին այդպես էլ չհաջողվեց հաղթահարել նախնական արգելքը: Որպես փոխհատուցում Ռիտան իրավունք նվաճեց մասնակցելու այսպես կոչված սփոփիչ մրցաշարին, որտեղ չունեցավ իրեն հավասարը: Զուգախաղերում Պողոսովա-Անտոնյան զույգը չկարողացավ հասնել նշանակալի հաջողության:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Իր տիեզերական էներգիայով բուժումներ է սկսել ժողովրդական բժշկուհի

ՇՈՂԻԿ ԱՍՄԱՐՅԱՆԸ,

որը բազմաթիվ հիվանդների կրանք է վերադարձրել, բուժելով ամենաբարդագույն հիվանդություններ:

Կարճաստեսություն, սուր գլխացավեր, նյարդային համակարգի հետ կապված բազմաստեսակ հիվանդություններ, արյան բարձր ճնշում, բազմաստեսակ տրոֆիկ խոցեր, ստամոքսաաղիքային տրակտի, երիկամային քարերի հիվանդություններ:

Երեւան-Արարատյան 1-ին զանգված, Շահումյան 1 փ., ե. 10, հեռ. 77-68-62

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Ըստ կանխատեսումների՝ կհաղթի նախագահ Բորիս Ելցինը, բայց...

"Умом Россию не понять, аршином общим не измерить"

Սկիզբը էջ 1

Պրոֆեսոր Համարում է, թե Խորհրդային Միությունում ոչ բոլոր ընտրողներն են հետևում նախընտրական հեռուստաեթերին, այդ թվում կամ կրթահասանի լավ, կամ էլ կասի չգիտեմ: Այնպես որ, Ելցինի փաստաբաղ լինելն ընտրությունների արդյունքների վրա չի ազդի: Ընտրողների ակտիվությունը, սակայն, շատ գործոններից է կախված. ընտանեկան խնդիրներից, սեփական ամառանոցում կամ աշխատանքի վայրում զբաղված լինելուց և այլն: Կան նաև ոչ օբյեկտիվ գործոններ: Շատերը մտածում են. «Ես ոչ մի բեկնածուի էլ չեմ հավատում», կամ «Չեմ կարծում, թե այս ընտրությունները որևիցե բան կարող են փոխել», և կամ «Միևնույն է, ընտրությունների արդյունքները կկեղծվեն» և այդպես մտածելով մարդիկ չեն մասնակցում ընտրություններին: Սոցիոլոգները կանխատեսում են սակայն, որ հունիսի 3-ին ընտրական տեղամասեր կգա ընտրողների մոտ 66 տոկոսը: Ընտրողների բարձր ակտիվությունն ապահովելու համար Ռուսաստանի հեռուստատեսությունը որոշել է հանրահայտ «Արեւադարձոտ զարնի էր» բազմասերիանոց հեռուստաֆիլմի երեք եթերավանկիչ սերիաներ ցուցադրել ընտրությունների օրը առավոտից սկսած, որոնցի կինոդիվան բազմաթիվ սիրահարներն այդ օրը չհեռանան իրենց ծշտական բնակավայրերից: Սոցիոլոգները եզրակացրել են, սակայն, որ ընտրություններին մասնակցողների թիվը կարող է զգալիորեն դանակս լինել նախատեսվածից: Հարցախույզը ցույց է տվել, որ ընտրողների 38 տոկոսն է միայն ասում. «Ինչ էլ որ լինի, ես կմասնակցեմ ընտրություններին»: Սակայն խնդիրն այն է, որ ընտրողների այդ կարգադրան մասը հենց Զյուգանովի կողմնակիցներն են: Այնպես որ, ընտրությունների արդյունքներն Լադես կախված կլինեն այն հանգամանքից, թե ընտրողների ո՞ր տոկոսը կգա ընտրական տեղամասեր: Ենթադրվում է, որ եթե ընտրողների առնվազն 65 տոկոսը մասնակցի ընտրություններին, ապա Ելցինի հաղթանակն ապահովված կլինի:

Պրոֆեսոր Բեսանեկյոն ինստիտուտի կանխատեսումները միշտ էլ ամենաճշգրիտն են եղել: Եվ անցյալ տարվա դեկտեմբերի խորհրդարանական և հունիսի 16-ի նախագահական ընտրությունների առաջին փուլի ամենաճիշտ կանխատեսումները Բեսանեկյոն ինստիտուտն է տվել: Իսկ Հասարակական կարծիքի ուսումնասիրության համառուսաստանյան կենտրոնը կանխատեսում է, որ եթե հուլիսի 3-ին ընտրատեղամասեր գա ընտրողների 65-70 տոկոսը, Ելցինը կստանա ձայների 53-57 տոկոսը, իսկ Զյուգանովը 37-41 տոկոսը: Մնացած ընտրողները կիվեարկեն 2 բեկնածուների դեմ: Ինչպես տեսնում ենք, բոլորն էլ Ելցինի հաղթանակն են կանխատեսում: Բայց քանի որ Ռուսաստանն անկանխատեսելի երկիր է, ապասենք ընտրությունների արդյունքներին:

ԳՐԻԳՈՐ ԷՄԻՆ-ՏԵՐՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Իրավագիտության մագիստրոսի գիտական աստիճան

Տեղեկատվական հանդիպում հուլիսի 15-ին

Փաստաթղթերի ընդունման նոր վերջնաժամկետ՝ հուլիսի 22

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանը (ՀԱՀ) բարձրանում է միջազգային և համեմատական իրավունքի մագիստրոսի գիտական աստիճան շնորհող երկամյա նոր ծրագրի համար փաստաթղթերի ընդունումը:

«Միջազգային և համեմատական իրավունք» ծրագրի հիմնական նպատակն է հնարավորություն տալ ուսանողին օժանդակել Հայաստանի ա) զարգացող շուկայական տնտեսության և բ) խաղաղականության մշակման և օրենսդրական գործընթացների իրավական հիմքերի ստեղծմանը:

Ծրագիրը համեմատական սկզբունքով կուսումնասիրի եվրոպական խաղաղագիտական իրավունքի և անգլո-ամերիկյան իրավունքի համակարգերի իրավական ավանդույթները և կունենա երկու ուղղվածություն: **Միջազգային գործարարության իրավունքի** շրջանակներում կուսումնասիրվեն շուկայական տնտեսության, միջազգային հանրային իրավունքի և միջազգային գործարքների հիմնական դրույթները, ոլորտային հարաբերությունները, միջազգային առևտրային առեւտուրը, միջազգային ֆինանսական իրավունքը և վեճերի լուծման մեթոդները: **Համեմատական սահմանադրական իրավունքի** առարկաները կընդգրկեն սահմանադրականության, իրավական կանոնակարգման, օրենսդրական նախագծման, հասարակության և անհատի իրավունքների հիմնադրագրերը, ինչպես նաև միջազգային համաձայնագրերին և դայմանագրերին վերաբերող խնդիրների ուսումնասիրությունը:

1996 թ. հուլիսի 15-ին, ժամը 17:00-ից 19:00-ը Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում կարճատև հանդիպում կանցկացվի դիմորդների հետ՝ միջազգային և համեմատական իրավունքի ուսումնական ծրագրի և աղագա երջանավարտների համար դրա մասնագիտական արժեքի ճնարկման նպատակով:

Դիմորդները դեսք է ներկայացնեն դիպլոմ և ներդիր իրենց դաստիճաններով, եթե երաշխավորագիր նամակ, լրացնեն դիմում և ֆինանսական հնարավորությունների մասին տեղեկանք:

Դիմորդները դեսք է ունենան իրավաբանական բարձրագույն կրթություն և անգլերեն լեզվի մասնակի իմացություն:

Փաստաթղթերի մասնակցության համար դիմորդները դեսք է մուտք գործեն ՀԱՀ՝ 10 դոլարանոց կանխավճարով, որը դեսք է մուտքագրեն հանձնելիս: **1996 թ. հուլիսի 22-ը** փաստաթղթերի ընդունման նոր վերջնաժամկետն է:

Բոլոր դիմորդները **1996 թ. հուլիսի 24-ին** կհանձնեն անգլերեն լեզվի իմացությունը դնահատող քննություն (բացառությամբ այն դիմորդների, ովքեր վերջերս TOEFL քննությունից ստացել են 550 և ավելի միավոր): Առաջին փուլով անցած այն դիմորդները, որոնք չեն բավարարի անգլերեն լեզվի իմացության դահանջված մակարդակը, կմասնակցեն 1996 թ. սեպտեմբերից մինչև 1997 թ. փետրվարի վերջը ՀԱՀ-ում անցկացվող անգլերեն լեզվի առագացված ծրագրին: Անգլերեն լեզվի առագացված ծրագրի ուսման վարձը կազմում է ԱՄՆ 180 դոլարին համարժեք դրամ: Նախնական ծրագիր ընդունվելը 1996 թ. օգոստոսի սկզբին, որոշ դիմորդների հետ հարցազրույցներ կանցկացվեն: Դիմորդների անունները ու հարցազրույցների ամսաթվերը կփակցվեն անգլերեն լեզվի քննությունից հետո:

Դասընթացները կանցկացվեն օրվա երկրորդ կեսին՝ ուսանողներին նաև աշխատելու հնարավորություն տալու համար:

Հիմնական ծրագրում վերջնական ընդունելությունը կկատարվի դիպլոմի ներդիրի միջին ցուցանիշի, նախադասրասական փուլում դիմորդների ցուցաբերած առաջադիմության և LSAT կամ GRE քննության արդյունքների հիման վրա: Հիմնական ծրագիրը կսկսվի 1997 թ. ծառին: անգլերեն լեզվի առագացված ծրագրի ավարտից անմիջապես հետո:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար կարող եք դիմել ՀԱՀ-ի ընդունելության գրասենյակ: Հասցե՝ Երեւան, Մարշալ Բաղրամյան 40, առաջին հարկ, 19 սենյակ, հեռախոսներ՝ **58-81-15, 27-16-29:**

Հիմնական ծրագիր ընդունված բոլոր ուսանողները դեսք է ՀԱՀ կրթության եւ գիտության նախարարության հետ ստորագրեն ավարտելուց հետո երեք տարի Հայաստանում մնալու եւ աշխատելու դայմանագիր: ՀԱՀ-ը բացառում է ռասայական, կրոնական, սեռային կամ ազգային խտրականությունը:

ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Մարդու իրավունքներ. Թուրքիայի դեմ Կիպրոսի հայցն ընդունված է

ՓԱՐԻԶ, 2 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՍԵՆՊՐԵՍ: Մարդու իրավունքների եվրոպական հանձնաժողովն ընդունել է Թուրքիայի դեմ Կիպրոսի հայցը Անկարայի կողմից մարդու իրավունքների եւ հիմնական ազատությունների դաշնադրության եվրոպական կոնվենցիայի մեկուկես տասնյակ դրույթների խախտման համար, որոնք կատարվել են թուրքական զորքերի գրաված կղզու հյուսիսային մասում: Հանձնաժողովը հարկ է համարել, որ Կիպրոսի հայցը կարող է ընդունվել քննարկման: Թուրքական կողմի փաստարկները չեն ընդունվել:

Իսրայելցիները գործադուլ են անում

ԹԵԼ ԱՎԻՎ, 2 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՍԵՆՊՐԵՍ: Իսրայելի դեսական սեկտորի հիմնարկների եւ ձեռնարկությունների շուրջ 500 հազար բանվորներ եւ ծառայողներ բողոքի նախազգուշական գործադուլ են արել նոր կառավարության տնտեսական ծրագրի եւ աշխատավարձերի բանկացման դեմ: Գործադուլի առիթ է ծառայել «Լիկոնոմիկայի առողջացման» ծրագիրը, որը կառավարության նիստում առաջարկել է Իսրայելի ֆինանսների նախարար Դան Մերիդորը:

Եվրախորհուրդն ամրապնդում է կապերը կովկասյան երկրների հետ

ՓԱՐԻԶ, 2 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՍԵՆՊՐԵՍ: Եվրոպայի խորհուրդը կովկասյան հանրապետությունների հետ կապերի ամրապնդման կուրս է վերցրել. Ադրբեջանին եվրախորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովում հատուկ հրավիրյալի կարգավիճակ տրամադրելուց անմիջապես հետո կազմակերպության ղեկավարությունը դատրաստվում է այցելել Բաքու, Երեւան եւ Թբիլիսի: Ինչպես Ստրասբուրգում հայտարարվել է խորհրդի կենտրոնակայանում, հուլիսի 12-17-ին ուղեւորության կմեկնեն եվրախորհրդի նախարարների կոմիտեի նախագահ, էստոնիայի արտաքին գործերի նախարար Սիյմ Կալասը եւ եվրախորհրդի գլխավոր քարտուղար Դանիել Տարշիսը: Ինչպես հաղորդել է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, «այն բանից հետո, երբ Ադրբեջանը Հայաստանից եւ Վրաստանից անմիջապես հետո եվրախորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովում ստացավ հատուկ հրավիրյալի կարգավիճակ, կովկասյան տարածաշրջանը էլ ավելի է մերձենում մեծ ժողովրդավարական եվրոպային, որն արդեն իսկ դրական իրողություն է դարձել», անցյալ շաբաթ վեհաժողովի նստաշրջանում հայտարարել է եվրախորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի նախագահ Լենի Ֆիշերը:

ՍՊՈՐ

ՀՀ տարածքում գտնվող բոլոր դեսական, մասնավոր, վարձակալական եւ կոդերատիվ շինարարական կազմակերդություններին

Մրցույթի մասնակցության հրավեր
ՀՀ-ում ՄԱԿ-ի շենքի 4-դ հարկի (տանիքի) վերակառուցման եւ կարդիտալ վերանորոգման համար:

Մրցույթին վերաբերող փաստաթղթերը, ինչպես նաեւ լրացուցիչ տեղեկատվությունը կարելի է ստանալ ՀՀ-ում ՄԱԿ-ի գրասենյակում ամեն օր՝ ս.թ. հուլիսի 1-ից 10-ը, ժամը 9-13-ը հետեւյալ հասցեով՝ Կաղ Լիբկնեխտի 14, (Էրեբունի հյուրանոցի բակում):

Մրցույթի հայց ներկայացնող յուրաքանչյուր մասնակցից դահանջվում է ներկայացնել բանկային երաշխավորագիր կամ կանխիկ վճարում 50 ԱՄՆ դոլար (համարժեքը դրամով) չափով յուրաքանչյուր հայցի համար:

Բանկային երաշխավորագիրը կամ վճարված գումարը չի վերադարձվում, եթե մրցույթի հաղթողը հրաժարվում է իր առաջարկից: Մյուս մասնակիցների կողմից վճարված գումարները կվերադարձվեն մրցույթի արդյունքների հրադարակումից հետո:

Հայցերը ընդունվում են՝ մինչեւ ս.թ. հուլիսի 11-ը ժամը 15:00 եւ կբացվեն հուլիսի 11-ին ժամը 16:00՝ մրցույթի մասնակիցների ներկայությամբ:

ԵՐԵՎԱՆԻ ՆԱՊԱՇԻ ՀՈՎՆԱԹԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԱՐՎԵՍՏԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ

Հրավիրում է սովորելու

Կերպարվեստի, երգ երաժշտության, դեկորատիվ կիրառական արվեստի, դիզայնության, ռեժիսուրայի, արվեստի ասպետության եւ մոդելավորման բաժիններում:

Համալսարան կարող են ընդունվել ութամյա եւ միջնակարգ կրթությամբ 15 տարեկանից բարձր արվեստասեր երիտասարդները: Ուսման տեւողությունը՝ 3 տարի: Դասավանդվում են հանրագիտության անվանի արվեստագետ դասախոսները: Ուսումնառության հետ մեկտեղ կազմակերպվում են գործնական դասընթացներ՝ ցուցահանդեսներ, հանդիպումներ, գրական-գեղարվեստական միջոցառումներ, էքսկուրսիաներ: Ավարտողներին կտրվի մասնագիտությանը համապատասխան ուսանողական դիպլոմ:

Դիմումները ընդունվում են 1996թ. հունիսի 15-ից մինչեւ ս/թ սեպտեմբերի 10-ը, ամեն օր ժ. 11-ից մինչեւ 17-ը (բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից):

Քննությունները՝ սեպտեմբերի 12-ից:

Դասերը՝ հոկտեմբերի 1-ից:

Կերպարվեստի եւ դեկորատիվ արվեստի բաժինների դիմորդների համար կազմակերպվում են դժանկարի երեկոյան նախադասրասական դասընթացներ, որոնք կանցկացվեն հուլիսի 1-ից մինչեւ սեպտեմբերի 1-ը:

Հասցեն՝ Երեւան, Մ. Խորենացու փ. 26 ա, Առեւտրի տուն, 5-րդ հարկ, հեռ. 52-18-03

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների *առաջարկի* եւ *դահանջարկի* մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»:

«Գարեգանյան» հրատարակչության տարածք, Երեւան-73, Մուսայելյան 2. Գրանցման թիվ 65. Գնալ 69149. Պատվեր 2126. Տպաքանակը՝ 4000. Ստորագրված է տպագրության՝ 2.07.1996. Գինը 75 դրամ